

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egysült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 80 K, félévre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:
ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben.
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Szemle.

Mögöttünk egy évezred s előttünk? ...
Valámit a tenger partján hullám-hullámra
torlódik, úgy torlódnak az események egy-
másra az idő rengeteg viharában. Csak az
a szomorú, hogy sokkal többnek a nyomá-
ban kell gyász, mint öröm és vigasság.
Régen volt már, amikor a költő énekelte:
„Isten csudája, hogy még áll hazánk“.
Vajjon fogja-e az Isten e csodát továbbra
is művelni? Oly kérdés, melyre a felelet
Annál van, aki imálandó kezében tartja
a nemzetek és országok sorsát. Annyi bizo-
nyos, hogy elvész, elpusztul a nép, amely
elfordul az Úrtól s hogy élni tudjon, arra
élhetetlen. Másrészt meg nagy vigasztalást
rejt magában az a tudat, hogy e földi
életben minden mulandó lévén, a gyásznak
napjai is meg vannak számlálva. Azért
bátran mondhatjuk, nem kell búsulni, nem
lesz ez mindig így.

Csendesen eltelték az ünnepek. A
Meváltó születésének évfordulóját áhitat-
ban ülte meg a keresztény világ. Mily
jóleső, mily boldog érzés volt egy napig
élvezni a lét, a politika, a társadalom, a
személyes gyűlölködés harcának egy-két napi
fegyverszünetét! Mily jól esett a boldog
ünnepeken azt érezni, hogy van olyan
napja is az esztendőnek, amelyen az ember
egyeltenege törvénynek engedelmeskedik, ez
pedig a szeretet törvénye, amely azonban
magában foglalja az összes jó és üdvös
törvényeit a világnak, az emberiségnek. A
szereket törvénye uralkodott karácsony este-
jén, amidőn a világ, az emberiség Mev-
váltójának születését vártuk, Isten fiát
érezük szívünkben, aki úgy szerette az
embereket, hogy üdvösségükért kinhalált halt
a keresztfán. Igyekeztünk ez estén egymást
jobban szeretni, mint máskor, szeretteinket
ajándékokkal halmoztuk el, a szegényekkel,
a szenvedőkkel szemben az irgalom, a jóté-
konyság munkáját gyakoroltuk és éreztük,
hogy az irgalom ösvényén tett minden lépé-
sünkkel Istenhez közeledtünk. Szünetelt
karácsony ünnepnapján a világtörténelem
zúgva, zaskatolva rohanó gépe is, ez ünne-
pen csupán a hitnek és a szeretetnek éltünk.

„Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!“

Memento.

Irtá: Zsilavy Sándor.

Nagy okunk van, hogy az új év
küszöbén imánk még buzgóbb, fohá-
szunk még forróbb legyen, szívünk még
emelkedettebben érezzen, mint bármikor
az életben.

Néhány nap múlva ránk köszönt az
új esztendő. Már magában is nagy nyugvó-
pontja az időnek, melyen az emberek
megállanak, amint a róna vándora halom-
hoz érkező, merengve tekint vissza már
megtettt útjára, úgy tekintünk mi is
vissza eddigi életünkre. Visszatér lelkünk
az élet kiinduló pontjára, végig gondol
a tuskére, mely ruháját tépte, a kőre,
mely lábát sebezte, a viharokra, ame-
lyek feje felett tomboltak villámokat
szórva. Hányan szeretével indult hosszú
útjára, hányan maradtak el oldala mellől;
volt, aki hűtlenül elhagyta, de jószágos
lények is hanyatlottak sírba, kiknek hófe-
hér szelleme kíséri hosszú vándorlásá-
ban. De könnyeit mosoly váltja fel, mert
küzdelmes pályájának voltak szelid pihe-
női, a tuskék közt illatos, harmatos róz-
sák mosolyogtak, üde forrás kinalta
kristályát, verőfény csókolta homlokát, a
szellők madárdalt hoztak a távolból.

Ez volt a múlt!

Hanem a lélek nem elégszik meg
az emlékezéssel, míg erő van az izmok-
ban, remény a szivekben, addig nem
lankadoznak szárnyai. Előre tör, maga
elő szegi tekintetét és a célt, a
jövőt kutatja satekintetével! Azt nem
láthatja, de hacsak egyetlen sugárka int
felé biztatón, az megkétszerezi az em-
ber erejét és újult hittel, újult bátorság-
gal folytatja útját előre, mindig előre!
Boldog új esztendőt esd önmagának,
szeretteinek, boldogtalan hazájának s az
emberiségnek. Nem Lucifertől kívánja, de
Jézus Krisztustól esdi, hogy vezesse „új
útra“, amelyen hallani véli a teremtő
biztató szavait:

Mondottam ember, bizva-bizzál!

Hanem az 1921-ik esztendő nem
csupán az egyén, az egyes ember min-
den tizenkét hónappal megújuló új esztendeje.
Több az! Különösen nekünk
több. Különösen napjainkban több, nem-
zetünk, a népek szempontjából, amely-

nek szerencsés, boldog lefolyásért mi
csupán imával, fohással közeledhetünk
Hozzá, ki az idők folyamát kiméri, ki
az elletétek harcának végét már előre
meghatározta és aki tudja, mi lesz mun-
kája, földadata, győzelme és bukása az
emberiségnek. Melyek merülnek el a
semmiségbe; nemzetek gyűlölködése,
világrészek, haza, néposztályok nagy ellen-
tételi szörnyű katasztrófát idéznek-e elő
az új évben, vagy pedig visszatér az em-
beriség Istenhez, összeforr a Meváltó
szellemével és elkövetkezik végre a ke-
resztény eszmék zavartalan uralma, a
sziveket szeretet tölti el és éljük együtt,
valamennyi nemzetek, országok, világ-
részek a békés fejlődés boldogító és
gyümölcsöző korszakát! Ki tudna erre
felelni? Mely költő zengheti el dalban,
mely történetíró következtetheti a múlt-
ból, mely bölcsész elméje találhatja ki!
Boldog új évet az emberiségnek Isten-
től, Isten által, ez az egy bölcsesség
szolgál csupán támaszul, amidőn tétó-
vázva lépünk az új év mesgyéjére.

Köd-fátyolával mélyen leborított gyá-
szos jövőnkönk mesgyéjén állva, sü-
rűn hulló könnyeink közt sóhajunk, ki-
áltunk Hozzá, Magyarok Istene, tekints
hazánkra, magyarok pusztulásnak in-
dult hazájára! E sóhajtas legyen utolsó
szavunk az ó év utolsó pillanatában, e
sóhajtas legyen első szavunk az új év
első pillanatában. Hogy boldog és nyu-
godt legyen nemzetem, töltsd el őh Isten
nagy őseink szilárd hitével! Hogy ne
tévezzék álrányba a körülöttünk forrongó
vésses áramlatok, dicső apáink bölcsessé-
gével ruházd fel! Hogy ne riadjon a
veszélytől, hadverő elődök hősiességét
öntsd ereibe! Hitet, amelyben lakozik
a szeretet és a tiszta erkölcs, bölcses-
séget, amelynek eredménye tudás, mű-
veltség; hősiességet, amely visszaszerzi,
megtartja Szt. István birodalmának min-
den talpalatnyi földjét. Ezt könyörögjük
és erre készülünk az új évben! Ezért
küzdünk, hogy ezek szerint éljen nem-
zetünk, hogy a magyar nemzet és a
magyar kereszténység mennél előbb „Te
Deum“-ra gyűlhessen ott künn ...
messze ... a végeken! ...

— Találkozunk!

Év utolján.

Egy porszem hullott az égre nyúló hegy ormára, egy vízsepp a végtelen óceánba, egy év az elmúlt örökkévalóság mélyébe. Elveszték, eltűntek. Vajjon hol keressük, hol találjuk fel őket?

Egy év! Alig észrevehető kis pont az idők végnélküli sorában és mégis mily nagyok, mily átláthatatlan hosszúnak tetszik, midőn annak még csak a kezdetén állunk. Mily hosszasan tart az unalmas, téltelenségre kárhözható tél, mily vágyakozva tekintünk a virágokkal dúsz tavasz elébe; reménykedve várjuk az érlelő, napsugaras nyarat, s a kellemes, édes gyümölcsökkel teli őszt. Az órák és napok sokasága, az események, a véletlenek, a vidám és szomorú pillanatok, a meglepetések — mindezt gyarló emberi szemünk nem bírja előre áttekinteni! Úgy tetszik, mintha soha vége sem volna!

Pedig mily mulékony, mily rövid, mennyire semmi egy év, ha annak végéről tekintünk vissza; csak úgy tűnik fel, mint egy röpké álom. Csak azért, mert már túlestünk rajta. Ha jól, ha rosszul. Most még pár rövid óra és már mint a múlt áll mögöttünk élettünk e lefolyt szakasza, s mint áthatolhatatlan kőd, mely egy ismeretlen vidékre borul, úgy tűnik fel előttünk a jövőendő év.

A búskomort szorongató gondok gyötrik, a vidám kedélytű mosolygó remények repdesik körül. Mindenki szemét a sorsra függeszti, melynek részesévé az eljövendő hetek és hónapok fogják tenni; mindenki szeretne valamit eltalálni jövőendő sorsából, melyet még a jövő homálya fed, hasonlóan a maghoz, mely most a tél rideg, elzárt méhében csirázik.

Az Úr 1920-ik esztendejétől — melynek haldokló keble már végsőt dobban, megasótt sirja már készen áll — nem válhatunk el olyan könnyedén, mint a múlt sok más esztendejétől. Álljunk meg legalább egy rövidke pillanatra teteme mellett és magunkba szállva vizsgáljuk meg a mi magyar lelkünket, hogy annak mélyén nem-e saját, nem-e fáj és zokog valami, miközben az ő évtől bácsuzunk. Gondoljunk vissza az elmúlt esztendőre s míg lelkünk csendes regnációjával a multon mereng és gondolatunk libegő szárnya mind messzebb-messzebb száll, miközben mindenütt a gond, fájdalom, veszteség, nyomor kiálló, véresre sebző köszikláiba tüközik — álljunk meg egy kissé Hazánk történelménél... Szemünkbe lassan fájó köny szivárog; lelkünk láthatárán feltűnik a mi gyászfátyolos, béna, megcsönkített édes anyánk: Hungaria dolorosa.

A fájdalmasan megcsönkített Magyarország! Mint egy beszélő tükré az emberi történelem összes bűneinek tükre fel lelki szemeim előtt. Ez az ország jelent most a mult legyőzött, szétdarabolt Lengyelországiát, a Bismarck előtti szétzilált Németországot, a Cavour előtti roncokban heverő olasz népet, a török által sanyargatott keresztény népek szármalmas állapotát. Fájdalmas és szent kehelytartó a megcsönkített új Magyarország, benne mindaz a könny és szomorúság, amit a jog és igazság új politikája a népek szabadsága, „az önrendel-

kezés huszadik századában” le akart törölni a marir nemzet arcáról. Az új Magyarország egy szomorú és fájdalmas „Memento” a győztes nemzetek sok százados megújuló bűneire; de egyben központja egy olyan nemzeti erőnek — amit bár külső erők csak kovácsolt ugyan egybe — amelynek feszítő ereje akkora, hogy felrobbanással, lángborítással fenyegeti az egész körülvevő világot. Európa Magyarország nélkül egy nagy, robbanó, gyújtó anyagokkal telített edény; Magyarország pedig egy fájdalmasan gyöttrődő örökös nyugtalanság, fenyegetés...

Ez a Hungaria dolorosa áll előttünk, ha vissza tekintünk az 1920. év életére, ennek sirja szélén állván.

Szóljunk-e a sok-sok patakzó könnyről, panaszról; a hajléktalanok, száműzöttek sok-sok ezeréről; a nyilt sebnél fájóbb sok éhes szájról; a didergő, ruhátlan, elhagyott, nyomorgó szegényekről? Minek csaljunk újabb könnyűt az örökké nedves szomorú magyar szemekbe...

1920 év! Szomorúbb, fájdalommal teltebb esztendeje nem volt nálad még a magyarnak. Bizalommal tekintettünk a jött év elé, hisz a jog és igazság jegyében indultál; annál fájóbb most a csalódásunk, hogy könnyeinkkel, szívünk vérevel vésted fel neved Klio ércablájára... Menj! Tűnj el az idők végtelenségébe, hisz gonosz mostohánk valál.

Az óra, az idő bús lélekharangja már tizenkettőt kongat... s a ravatal felett tündérfényes arccal az új év szelene halkán álltalabban...

Fel a fejekkel, Magyarok! Hisz nem végeztetted el! A jövő a miénk! Bizunk szavunkban, a történelmi igazságban, a természet megváltoztathatatlan rendjében, a lehetetlenségek lehetetlen voltában. Legyünk egységesek, tettekre készek, így lesz majd a haló esztendővel együtt lassan-lassan a múlté, ami most fáj, sebez, éget. És addig?!... addig komor és szívfájtó öntudattal belemeredvén a jövőendő sötétségébe, görcsösen szorítsuk meg a reménység koldusbotját — kifosztva és agyongyötörve vágunk neki sivatag országutadnak, te vad, te küzdelmes, te koldus élet... Dienes.

A földbirtokreform.

— Folytatás. —

Mikor és mely földbirtoknál kell mellőzni a megváltást?

Ennél a pontnál két eshetőséget állapít meg a törvény, először, amikor a tulajdonos maga kérheti földtulajdonának megváltás alóli mentesítését, másodszer pedig, amikor kérés nélkül, tehát maga a törvény már előre kimondja egyes földbirtokokra a megváltás alóli való mentességét.

Mellőzi a törvény a megváltást az olyan ingatlanoknál, amely kert, konylókert, gyümölcsös, szőlő, szőlőtelepítés, faiskola, vagy olyan ingatlan, amely az okszerű szőlőgazdaság folytatásához nélkülözhetetlen; továbbá olyan ingatlanrésznél, amely már 1918. évi október 31. napja előtt is a fenti célokra használatot és a mezőgazdasági üzem folytatásához nélkülözhetetlen, illetve a birtokos más földterületből okszerűen nem pótolható.

Közérdekű célokot szolgáló földbirtok.

Mellőzi a törvény a megváltást az olyan

földbirtokoknál, amelyeknek átlaga, vagy terméke különleges közérdekű célt szolgál és az ilyen célra való fenntartása szükséges. (Pld. tudományos, művelődési, jótékonyági, furdőgyi stb.)

Tőzgetermelésre szolgáló területek.

Nem esik megváltás alá a nádas, fűzes, különleges berendezéssel ellátott és az okszerű gazdálkodásnak megfelelően csupán összerűgő, egy tagban kezelhető mezőgazdasági terület; befásításra váró kópár, illetőleg kopárosodó, vagy futó homok terület; tó, vagy olyan terület, amely másra, mint tőzgetermelésre, vagy halastó létesítésére okszerűen fel nem használható.

Mezőgazdasági iparüzem.

Nem parcellázható az a földbirtok, amely a mezőgazdasági iparüzem céljait szolgálja, ha annak továbbfolytatásához nélkülözhetetlenül szükséges. Azonban az ilyen ingatlanok is megválthatók akkor, ha a földbirtok egész terjedelmében kisajátítható, továbbá ha háborus ingatlan, vagy valamely vállalat tulajdonja, illetve ha a tulajdonos állam ellen irányuló büntett, vagy vétség miatt, vagy mint katonaszökevény jogerősen elítéltetett.

Tejszállítás.

Ennél a pontnál lesz a legelőbbs visszaélés. Szomorú tapasztalataink vannak nekünk pápaiaknak még a múltból, amikor az első földreform törvény látott napvilágot. A legtöbb gazdaság azzal állt elő, hogy közfogyasztás céljaira ennyi meg ennyi tejet szállít, sőt hatósági bizonyítványok egész légiójával bizonyította ebbéli igazát. Résen leszünk, ha már a törvény ismét menedékjogot biztosít a tejjgazdaságoknak, vissza ne éljenek vele földmives osztályunk rovására.

A törvény kimondja, hogyha közfogyasztásra tejet másként biztosítani nem lehet, ez esetben mellőzhető az olyan egyébként megváltható földbirtok kisajátítása, amely tejet közfogyasztásra már legalább hat év óta szállít. Ez esetben az 1914. évi legnagyobb tehénállománynak szükséges terület mentesíthető a megváltás alóli. Kimondhatja azonban az Országos Földbirtokrendező Biróság, hogy csupán elhalasztja a megváltást és csak akkor eszközöli, amint a földbirtokos szállítási kötelezettségének vagy az országos Földbirtokrendező Biróság e részben tett kikötéseinek önhibájából pontosan eleget nem tesz.

Méltánylást érdemlő esetek.

Méltánylást érdemlő esetben mellőzhető a földbirtok ama részének megváltása is, amely a megváltást szenvedő, tehát a tulajdonos gazdasági iskolát végző, vagy végzett ivadéka, vagy annak ugyanilyen házastársa részére megfelelő gazdálkodás folytatásához szükséges. Nincs helye ezen okokból a megváltás mellőzésének abban az esetben, ha a tulajdonosnak, ivadéknak, említett házastársának, vagy oly hozzátartozójának, aki után az ivadék, vagy házastárs öröklésre van hivatva, másutt is van megfelelő földbirtoka.

Közös legelő megváltása.

Község, város, közbirtokosság, vagy volt úrbéres közösség közös legelője csak annyiban váltható meg, amennyiben az Országos Földbirtokrendező Biróság megállapítása szerint a közös legelő leteleítésére jogosultak állattenyésztésének és gazdálkodásának fejlődését a megváltás nem akadályozza. Házhelyek kisajátítására azonban akadály nem forog fenn.

— Folytatása jövő számunkban. —

Rendelet a gabonabeszolgáltatásról.

Gazdáink tájékoztatására részletesen közöljük az új gabonarendeleletet és a gabonabeszolgáltatás körüli eljárást.

A rendelet kötelezi a vármegyék alispánjait, hogy az egyes községekre előzőleg kivetett mennyiségeket a községek beszoállításai képességének figyelembevételével haladéktalanul vizsgálja felül és indokolt esetekben az előzőleg kivetett gabonakontingenst megfelelően mérsékelje. Nagyon kívánatos volna, ha a vármegyék alispánjai e tekintetben meghallgatnák a községek előjáróságát, akik informálnak községeik teherbíró képességéről és akkor nem történének olyan lehetetlen követelések, mint például Dobán, ahol a szegény Bócs Gizellát, akinek egy tenyérnyi szántóföldje sincs, 70 kg. gabona beszoállítására kötelezték. A többi sok közül ott vannak Salamon, Bódé, Csécut, Padrag, Csót, Pápaderecske községek, amelyek — hangsúlyozni kívánjuk — még a lakosság legnagyobb jóakarata mellett sem tudják a rájuk kivetett gabonát beszoállítani. Bódén még az öregek sem emlékeznek arra, hogy valaha is termett volna a községnek annyi búzája, rozsa, kukoricája, mint amennyit kivettek rájuk. Mindezek az esetek szinte maguk követelik, hogy a kivételt ne a zöld asztal mellett, hanem a községek előjáróságainak bevonásával állapítsák meg.

Elszámoló bizottságok.

Minden községben, amelyek ezideig a rájuk kivetett mennyiséget be nem szolgáltatták, az alispán által elszámoló bizottság alakítandó, melynek tagjai: a község előjárósága, néhány tag a termelő földművesek közül és ugyanannyi a közbecsülésnek örvendő nem termelő közül. Ennek a bizottságnak elsőre lesz egy idősebb katonatiszt vagy gazdasági előadó.

Megbeszélés a termelőkkel.

A fenti bizottság a község házához meghívhatja az összes termelőket és az ország nehézei élelmezési viszonyaira való utalással felhívja őket, hogy feleslegeiket néapon belül szolgáltassák be. Az egyes termelők által beszoállítandó termésmennyiséget velük való tárgyalás útján megállapítja. Ha kölcsönös megértéssel létrejön az egyezés, akkor további lépések már feleslegessé válnak.

Egyénekenkénti elszámolás.

Ha egyezés a bizottság és a termelők között nem jön létre, úgy a bizottság az egyénekenkénti elszámolást rendeli el és házról-házra, tanyáról-tanyára járva megkezdi az elszámolást.

Fizetendő árak.

Az adógabona után, tehát a legelső kivétel után a régi alapár fizetendő. Az adógabonán felül beszoállított mennyiségért — még ha az az elszámolás során kerül is átvételre — a prémiumos ár fizetendő. Ha azonban az elrejtett vagy eltírtokt készletet az elszámolás során eljáró hatóság kutatja fel, akkor a készletet minden tértés nélkül veszik igénybe s ezenfelül a készletbirtokos ellen a kihágási eljárást is megindítják.

A tengeri beszoállítás.

Feladata a bizottságnak a holdanként megállapított tengerinek igénybevétele, valamint az ellátatlanok névjegyzékének feltülvizsgálata és kiigazítása. A tengerire nézve mindazokkal a termelőkkel, kik az adógabonát be nem szolgáltatták, az elszámolás még akkor is megsejtendő, ha a község a kivetett kontingenst teljes egészében beszoállította.

Váltságárok megállapítása.

Az elszámolás eredményéhez képest a bizottság állapítja meg, hogy a termelő mily terményben köteles az adógabonát beszoállítani, illetőleg, ha be nem tudja szolgáltítani, annak mely része után és mekkora összeget tartozik váltságképen fizetni. A termelőnek még e határozat vétele után is joga van a reá kirótt váltságár, vagy annak egy része helyett szabadforgalomban vásárolt árpát vagy tengerit beszoállítani. Sőt a határozat ellen 15 napon belül fellebbezéssel élhet az alispáni hivatalhoz.

Megjegyzés.

A fenti rendelettel összeállítandó bizottság meglátja, hogy gazdáink részéről a legjobb jóakarattal fog találniok a méltányosság és igazság határain belül. De, és itt ennél a de szócskánál felhívjuk figyelmüket mindazoknak, akiket csak illet, hogy attól a termelőtől, ha valamire szükségük volt, mindenki élelmiszert követelt. Élelmiszert kellett fizetni a földbérletet, szabót, csizmadiát, cipészt, szatécst, kereskedőt, petróleumot, benzint, napszámot, reszesaratót stb., stb. Vegye a bizottság a megállapításnál mindent figyelembe és próbálja meg

a fentiéknél az elrejtett készletek után kutatni, erős a reményünk, hogy a zsidó kereskedőknél többet fog közlemezés céljaira találni, mint a termelőknél. Meg kell próbálni! Ne tekintsek őket nébáns virágnak.

„Cumpflis“-uralom.

A maga nemében páratlan az a hang, az a hányavetiség, amellyel a „Pápa és Vidéke“ nagykorúsított felelős szerkesztőcskéje nekirugaskodik mindenkinek; aki nem hajlandó mindenben követni azt az irányt, amelyet „ő“, a nagykorúsított „ő“, az emberiség számára célként kiűzött. Eszközeiben nem válogatós. Kényes izlése nincs. Tehát rug jobbra-balra, amíg fenn nem akad egyik lába.

Általános ellenszenvnek örvendő városzerte. Az emberek csak úgy egymás között sugdossák, mert félnek tőle. Közében van egy keresztény orgánumnak a hatalma, mellyel kipellengérezheti őket is. Még saját pártjabeli vezető egyéniség is bennünket biztatott, hogy „verjük ki innét és szabadítsuk meg őket“. Dehogy verjük! Ha vargát fogtak, szabaduljanak meg tőle úgy, ahogy tudnak. Mi emancipáljuk magunkat az ilyen „cumpflis“-uralom alól, amellyel ránehezedett az itteni társadalomra és körmére koppintunk annak a kis „ifjuúrnak“, aki gyermekes mániájában — úgy látszik — se lát — se hall.

Ártatlan képpel, mint a tetten ért gyermek, szemforgatva áll oda olvasói elé, hogy ime, én vágtam eléje a „keztűt“, hát ő erre nagy bátran kiáll a porondra. Ezzel szemben az igazság az, hogy már több ízben úgy sorok között, sőt nyíltan is igyekezett belénk könni. Hagytam. Fiatal. Hevülékény. Gyerekember, akinek sok mindent megbocsájt az ember. Meg hát, édes Istenem — mint ő mondta — „a tehetséget is igen különböző adagban osztották ki az emberek között odafenn“. Némely embernek valamivel több is jutott a kellelénél. De meg nem akartam a zsidóság öröme hirlapi összelitkezésbe jönni azzal a lapjal, amelyet nem szüntem meg becsúlni soha. Azonban evés közben nagyon megjött az „ifjuúr“ étvágya. Jobban meg-

TÁRCA.

Harc a csókért.

Irtá: Zsilavy Sándor.

Régen volt, de igaz volt. 1707 telének végén, amikor Rákóczi kurucai még reménytel eltelve, vítezi módra püfölték a németet, történt, hogy Rabutin német generális csapatai a Balaton vidékén eljutottak Csobáncz vára alá.

Csobáncz erőssége nem messze a Balaton tavától egy magánosan álló, meredek hegyen épült kis lovagvár volt. A balatonvidéki kuruc nemesség — a németek elől — ide hordta féltettebb kincseit. A magyar embernek pedig akkor sem volt féltettebb kincse, mint a felesége.

Amint a német generális seregével a vár alatt elhaladt, az őrség sem volt rest és köszöntésképen rájuk puffantott amúgy istenigazában, egy jó öreg tarackból: „Adj Isten jó napot! Hozott Isten sógor! Vagy talán kergettek?“

Rabutin, amint feltekintett a kis „sárfészekre“, — erre a nyájas fogadtatásra elhatározta: megtudja, mit árulnak benne? Már előbb hallotta, hogy ott vannak elrejtve a kurucok híres „kincsei“.

— Kincs!... Éppen ez kell nekünk! Katonáim már úgyszólam régen kaptak zsoldót. Herr von general Kreutz! — kiáltotta Rabutin. Nézze csak meg azt a pocsolófészket ott a hegytetőn! Hozzák le nekem úgy, ahogy van az egészet Tapolczára, ahol bevárom önöket.

Kreutz tábornok a vett parancs után szalutált és eltávozott. Kiválogatott a seregből vagy ezer embert, különösen sok tiszt ajánlkozott az izgatónak ígérkező kalandra. Mielőtt az ostromot megkezdte volna, annak rendje és módja szerint lehevített a várból néhány kurucot, hogy az erősség átadásáról tárgyaljanak.

Meg is érkeztek a várbeiek követői a német táborba. Három heteke kuruc. A nimót tábornok csak úgy félválról dobálta a szót nekik, mintha már a „sárfészek“ falai leomlottak volna.

— Ha pedig szép szerével át nem adják, tüzzel-vassal fogjuk azt bevenni. Ámbár rémitőnen sajnálnók, ha keresztény vért kellene ontanunk.

— Jó, jó! — felelt az egyik kuruc, — hanem hát előbb megbeszéljük a dolgot a feleségemmel, meg a többi százkilencvenkilenc asszonnyal. Mert hát tessék tudni, okos ember nem tesz semmit a felesége tudta nélkül.

— Wász? Wász? Mi az? Asszonyok vannak a várban?... Felcsillant erre még a

köszvényes tábornok szeme is. — No já, já! Hát csak menjetek figyelmeitek és jelentenekek be bennünket.

A hírvivők erre eltávoztak. A tiszturamék hatalmas hatalmája kísérte őket a táboron végig. Nem is állhatta meg az egyik, hogy amúgy félválról oda me szóljon az egyik potrohos németnek:

— Jó, jó, sógor! Az nevet igazán, aki utoljára nevet!

— Szapperiot! Hiszen ez nagyszert! Pompás! — mondta a generális. — Még ma kétszáz helyre-magyar menyecskének kurizálunk!

Elégülten dörszölte tenyerét. Tisztjei öltöztek, igazították magukon az egyenruhát. Simultgatták a hajukat — már akiknek volt. A zsebtükör kézzől-kézre vándorolt. Kétszáz tüzes magyar menyecskét kellett még ma meghódítani. Hát ugyancsak kicsinosították magukat a találkához.

Ez alatt megérkezett a várba a három kuruc. Elmondták nagy búsan, mit akar odalenni a nimet. Kétszáz asszonyi hang tiltakozott egyszerre a feladás ellen. Uram Isten! Kétszáz asszony! Milyen orkán lehetett az, amikor kétszáz asszony tiltakozott a haditanácson! Mi ahhoz képest a számum, vagy a bőra? Langyos, ártatlan szelőlőcske.

— Nem kell átadni a várat! Védelmezzük

nyomta a tollát. Én is. Erre kiugrott a bokorból. Sajnálom, hogy így történt. Sajnálom végtelenül, hogy a zsidóságnak a két keresztény lap páros viadalában örömet kellett szerezniem. Az ódiüm terhelje annak lelkiismeretét, aki kezdeményezte, ha ugyan van keresztény lelkiismerete az olyan embernek, akinek neve ott diszeleg egy becsületes keresztény lap élén, maga pedig már leszerződött a zsidó „Pesti Hírlap”-hoz. Úgy látszik, érdemeket akar szerezni a „Légrádi testvérek” előtt! Ott bizonyára betudják érdemnek és talán kedves barátja, a Weiler Misuka is megveregette érte a vállát. Ezt jól csináltad, Józsikám!

Apropó! A barátomnál tartok ismét. Nehogy — mint írja — újból „kiábrándítson”, hogy Ő jó ismerősei közül is megszokta válogatni a barátait; azt hiszem, nem fogja megtagadni Weiler Miska és a többi hásonszörű „fajbéli” barátait, viszont nem hiszem, hogy a „P. és V.”-ről — amióta Ön szerkeszti — eltűntek igen tiszteltreméltó nevek tulajdonosai, csak azért, mert Ön válogatta meg őket?!

„Birói talárt” nem vindikáltam magamnak soha, habár úgy gondolom, hogy mindenestre jobban állna rajtam, mint azon, aki nem régen még hátulgombolós rövid nadrágot hordott, amelynek egyetlen ékessége a „cumpfli”, a „családi lobogó” volt.

Még egyszer bocsánatot kérek az egész keresztény társadalomtól, hogy ilyen — a nagy közönséget nem érdeklő — ügyekkel foglaltam le ezt a kis helyet, de nem mi kezdtük és ígérhetem, hogy e téren a kezdeményezést nem fogják nálunk megtalálni soha. Részben a hibás törvénynek is áldozatai vagyunk, mert szomorú valóság, hogy nem mindenki nagykorú még, akit a törvény nagykorúsít.

A többi, személyemre való ügyet máshol intézzük el.

Zsilavgy Sándor.

Hirdessen a „Dunántúli Hazánk”-ban

utolsó csepp vérünkig! Ha átadjuk, női érnünkön, hitvesi hűségünkön csorba esne! Inkább száz halál, mint egy német ölelés! — kiáltotta egy harcias, pirosposztag kuruc menyecske. A többiek kipirult arccal, kórusban kiáltották:

— Inkább száz halál, mint egy német ölelés!

Ez volt tehát a haditanács határozata. És hogy a németet se hagyják soká kétségben a határozat felől, hát megküldötték üzenetüket egy ágyugolyó képében.

Lett erre nagy riadalom a német táborban. Elment a kedvük a cimomázástól. Lötöttak-futottak. Ugyancsak nagy erejébe került a németek generálisának, amíg csatasorba tudta állítani megriadt csapatait. Végre ez is sikerült. Egyszerre három oldalról intézték a támadást a „sárfészek” ellen.

Mikor az ellenség a fensikra ért, a várbeliek sortízet adtak le a tömegre. Hullott a német, mint ősszel a légy. Az asszonyok egy része rakta a tüzet, forralta a vizet és a szurkot, a másik része pedig a puskások fegyvereit töltötte.

A németek azonban a sűrű lövések dacára is elértek a vár bástyáit és létráikat a falnak vetették. Most kezdődött csak igazán az asszonyok harca. Amint a német a létrára fel-

Tavaszi és elmulás.

A kacagó, rózsárcu tavasz rég levette lenge ruháját, hogy virulóbb színűt, pompásabbat öltödjön magára, az ékes csalogányt régen előcsalta, a rügyeket régen kipattantotta a fák ágain; szín, illat, élet a természetben mindenütt...

Egy kicsike jut belőle a csendes legényszobába is. Kopott bőrdíványon fekszik egy sápadt arcú, beesett szemű férfi. Felemelkedik egy pillanatra, ahogy az alkonyi fény megárynyozza az ablaktáblákat s a meleg enyhe szellő betereleli a szobába az almafák illatát. — Csak szivja-szivja köhécselő mellébe, mint szerelmes ifju a csók mámorát; érz, tudja bizonyosan, hogy meggyógyult volna régen; ha a tavasz eleje is ilyen lett volna! De most már késő!... Most ép olyan már rá nézve ez a balsamos levegő, az étellel teli tavasz, mint a haldoklónak az esszencia. Kis ideig késlelteti a véget, ami azért eljön bizonyosan, ha később is. Eljön az övé is, tudja jól, nem is késik soká: egy-két hét, talán egy-két hónap, több semmi esetre sem... Hallotta, hogy az orvos sugta nővérenek az előszobában: Pár hévig... ha ugyan...

Nem retenti őt a vég. Elvégre előbb, vagy később, ránézve teljesen mindegy... Ő a maga részéről réges-régen leszámolt az étellel, a cudar, sivár étellel... Nem tartoznak egymásnak. Legalább ő nem tartozik semmivel. Csak a galamblelkű, hűséges nővére az, aki még idekötí. Mi is lesz azzal, ha őt elviszi a korai ősz? Árva, elhagyott, mint a fiókmadar...

A beteg az ajtó felé fordítja a fejét: nővére lép be rajta. Fiatal, szép, nyulánk természetű leány.

— Miklós! az ablakot talán be is zárhatom már, így estefelé néha olyan hűvösre válik az idő.

— Soh'se bántsd, Eszükém, nagyon jól van így... De ni-ni, mi van a kezvedben, édes hugocskám? Mintha...

— Igen, igen! Csakugyan az, amire gondolsz, ott találtam rá valahol a ruhaszekrényben...

A beteg mohó kíváncsisággal nézte a kis cigarettatárcát, amit nővére kezében tartott. Csinos, himzett teteje volt, de már a színek fakulni kezdtek rajta; látszott, hogy régen hevert a szekrény zugában.

— De ni — mondja a nővére —, van

ebben még valami s egy cigarettát vett ki a tárcából.

— Hozd ide, kérlek! — sugta a beteg rékedt, fakó hangon — Isten tudja, mikor volt a kezbenem utóljára.

— Nem, nem! — tiltakozott Eszüké — még bizony-bizony ráfűstölnél, pedig a multkor is keservesen megadtad az árát, úgy-e? Emlékszel, mit mondott a doktor? — korholta a leány szerető szemrehányással.

— Ne félj! csak a tárcát akarom megnézni, a cigarettát nem kéne, ha aranyból volna se. Utálok már a dohányt, a fűstöt, a zenét, a bort, meg mindent, ami a vigásra, az életre emlékeztet...

A leánynak könny szökött a szemébe, nem mert ránézni bátyjára, csak félfoldalról nyujtotta neki a kis tárcát és kisietett a szobából.

A beteg csak nézte-nézte az avult kis tárgyat, a szemével majd elnyelte az egyetlen szál cigarettát; az elmúlt idők rajzoltak egyszerűen körülötte, versenyt zsongtak kinn az almavirág körül döngicselő méhekkel; valami tompa zsbongás szállta meg: nem érzett most semmit a szűrő fájdalomtól, ami a mellébe szokott nyilalni, csak azt érezte, hogy ő megint úde, megint fiatal, mint réges-régen...

Régen! — Bizony régen... Azóta már elpihent a kéz is, mely e fakult színű munkáskát himezte. A beszédes ajak elnémult... pedig valamikor olyan édes kötődéssel mondotta:

— No fogja, itt a kiszarolt portékája!...

Tele voltak mind a kettőn étellel, vágyval: ő is, meg az asszony is, aki egy-két évvel idősebb volt ugyan nála, de a lelke csodásan tiszta, szinte leányosan úde s feledtette vele azt a kis korkülönbséget... Azelőtt kerülte a nőket, egyáltalán nem becsülte sokra őket: a barátaitól nagyon sokat hallott a nők könnyelműségéről, ő maga nem ismerte őket, nem is kívánt feléjük közeledni.

De ahogy ezt az egyet megismerte, ez önkéntelen csak vontavonta a maga büvökrébe lelkét lassan, észrevétlenül, mint ahogy a pók finom szálaival körülfonja zsákmányát. A szálak, mik az asszony lelkéből felé nyultak: a lányos ártatlanság, a jóság, a szív nemessége, a lélek intelligenciája, mind-mind elűtő volt a köznapitól. Valósággal megfogta velük a lelkét, szabadulni nem tudott fölük egy pillanatra sem: pedig tusakodott sokáig! Valahogy nagyon erősek voltak a szálak...

kuszott, rögtön ott termelt néhány foghatós kuruc menyecske és leborította őket létrástól s ki kövekkel zúzta, ki meg forró vízzel fűrésztgette őket.

— Úgy, úgy, sógor! Jó éjszakát, sógor! Hogy izlik a szép asszony csókja, sógor? — így gúnyolták őket.

Kreutz tábornok eközben belövette a vár kapuját és kivont karddal hajította katonáit a kapunak és a létráknak. A fegyveresek a kapu alatt rettenhetetlen bátorsággal verték vissza a benyomulókat, a falakon pedig férfias bátorsággal szakadatlanul dolgoztak az asszonyok. — Inkább száz halál, mint egy német ölelés.

Ezzel verték fel a csüggedőket. A német generális tombolt, őrdöngött dühében, hogy nem mehetett semmire. Kiabált, fenyegetődött, hogy ha bemenet, a várbelieket csók nélkül elevenen sűteti meg. Karróba huzatja az egész szoknyás armádiát.

Az asszonyok erre még elkecserelettebben fogtak a védelemhez. Sirva, sikoltozva, lobogó hajjal futottak, egymás segítségére.

— Hol vagy magyarok Istene! Jézus! Jézus! segíts!

Már-már sikerült a várbajutás a németeknek. A várbelieknek elfogyott a lőporuk. Még egy utolsó erőfeszítés és Csobáncz várának

asszonyai a németek prédája. Irtózatos percek. Késégsbeesés üli meg a védők kitűzesedett arcát. Körömmel, foggal védekeznek. A legvalóságosabb pillanatban azonban a dühösen ordító tábornokot egy golyó homlokán találta. Rögön összerogyott.

Egyetlen egy német hatolhatott fel a vár falára, de ő sem udvarolhatott a menyecskeknek, mert az asszonyok a mélységbe taszították.

Vezérük eleste olyan hatással volt a németekre, hogy rendetlen futással menekültek le a hegyről.

A diadal hírére a csobánczi kuruc menyecskek küldöttsége vitte meg a nagyságos fejedelemnek, Rákóczi Ferencnek, aki ez időtájt Nagyszombat vidékén táborozott.

Amidőn Rákóczi fogadta őket, megkérdezte, micsoda kitűntetést, jutalmat kívánnak vitézségükért? Ha csak hatalmában áll, teljesíti:

Előáll erre az asszonyok vezére, a legszébbje:

— Nagyságos fejedelem! Mindegyik vitézem számára két csókot kérek: egyet a homlokára, egyet pedig oda, ahova Nagyságodnak tetszik.

Hogy volt, mint volt? Hogy adódott, mint adódott? Azt csak a csobánczi asszonyok tudnák megmondani!

Egyszerre csak azt vette észre, hogy nem esik jól az étel se, ha azt az asszonyt nem látja, izetlennek találá akármilyen komoly diszkurzust más társaságában. Megdöbben magától: soh'se hitte volna, hogy ő, a nőgyűlölő, idáig jusson... Aztán százszor, meg százszor végig elemezte az asszony lelkét: hátha sikerül találnia egy-egy csorbát... Egy kis hiány, egy picike tökéletlenség, egy véletlenül elejtett szó: mind-mind hamarosan szétfoszlatthat az illuziót. A lélek zománcából először csak egy kis darabot látunk lepattanni, s aztán mind többet és többet, utoljára egész síváran, mezítelenül áll előtűnk és mi csodálkozunk magunkon, hogy valakit annyira félre tudunk ismerni... Megdöbbenünk, csalódunk, s aztán — kiábrándulunk...

Hanem annál az asszonynál nem tudott tökéletlenségre akadni, lelkének tde himporából egy szemernyit sem látott lehullani, olyan volt az az első nap, mikor megismerte, mint a századikon, az ezrediken... Vagy tán ő lett volna vak, a hidegen számító, óvatos ember. Nem és százszor nem: az az asszony volt szent és tökéletes!

Házasságot persze sohasem ígért, s az asszony sem hozakodott elő jilyesmivel soha. Úgy érezte, hogy sértené vele annak büszkeségét. De meg annyira egynek érezte lelkét annak lelkével, a gondolataik, érzéseik az utolsó parányig is annyira közösek voltak már, hogy ez amolyan fölösleges frázis lett volna részéről. Ő legalább úgy gondolta.

Igy múltak a napok, mikor egyszerre rettenetes dolog történt. Egy levél, az édes anyja levele, valami örült véletlen folytán az asszony kezei közé került. Ő erről mit sem tudott akkor, később értesült a dologról. Mindössze pár sor volt, hanem az rombolt, zúzott, mint az istenítélet: „Édes fiam! Hallom, hogy valami asszony... én ugyan nem hiszem, de csak vigyázz azért, édes jó fiam: szép jövő vár rád, nagy szerencse, ha holmi léha asszony-féle...”

Emlékszik rá: egy ilyen tavaszi délután volt s ahogy a napsugarak keresztül táncoltak az ablaküvegen, valami kisérteties, megdöbbenő sápadtsággal vonták be az asszony arcát. Mint egy élettelen szobor várt az reá. Szemei zavaros merevséggel függtek rajta, a halál leánya se vehetett volna dermesztőbb tekintetet... Aztán egyszerre görcsös zokogás vette elő, a két kezét összetette s könyörögve mondta:

— Hagyjon engem most magamra!...

A megdöbbenés, kétség felváltva mardosták a lelkét. Nem értette az asszonyt. Mi érthette, ki sérthette meg? Talán ő valamivel. Eh! örütség még elgondolni is, hiszen legkisebb szóval sem volt gyengédtelen irányban soha! De mi hát a baja? Soh'se látta ilyennek. Színté reszketett a keze a kilincsen, amint pár nap mulva benyitott hozzá; de szinte hátrántorodott attól, ahogy az asszony fogadta. Pedig akkor már mosolygott annak az ajka, arcán sem látszott nyoma sem a halványságnak, keccsen ugrott fel, hozzá még csintalanul nevetett is, ahogy a kezét nyújtotta:

— Isten hozta, Miklós, már régen vártam.

Kihívóan kacérnak találta. Soh'se tett így eddig. Aggódva, hosszan nézett az asszony szemébe. Az meg nevetve mondta:

— Ugyán, Miklós, csak nagy gyerek maga; nem látott még elég szer? No de csak nézzén is meg utoljára, mert nem sokáig lát így.

Bambán, értetlenül bámult az asszonyra.

— Oh, maga csacsi, hát nem ért engem? Hát férjhez megyek, de rövidesen. Egyszerűen ennyi az egész...

Ő ekkor eikacagta magát s hiteltlenül ráta

a fejét. Pedig az asszony nem tréfált. Nem telt bele pár hó, férjhez ment egy nagyon közönséges, úgynevezett tucateMBERhez, aki őt titokban már régen imádtá s akit ő leplezetlenül utált. Neki pedig szomorú, de határozott hangon ennyit mondott bucsuzól:

— Édes Miklós! Mi elveszítjük egymást örökre. Az oka ennek én sem vagyok, maga se. Talán egyedül az Isten! Nem akarok újtába állani szerencséjének, hát férjhez megyek... De viszont a sirig megörzöm ezt a mi tiszta barátságunkat. Valameddig még keressen fel, míg nem találja unalmasnak társaságomat. Aztán Isten vele! Engem már a sok bús óra megédzett arra, hogy beletörődjem a megváltozhatatlanba. Maga előtt még most nyílik a világ, melyhez magának sok-sok szerencsét kívánok. Magamnak meg azt, hogy ne fájjon majd nagyon az elválás. Nyugodjon meg abban, hogy ennek így kell lennie.

Hogy jött erre rettenetes indulatba, hogy vádolta az asszonyt irtózatossal elkeseredéssel, hogy esett azután mély fásultságba, hogy ödöngött nap-nap után az emberek között, mint egy álomkóros s hogy virrasztott át hosszú éjszakákat, mint valami kisérteti árny; haloványan emlékszik rá... Csak arra emlékszik jól, hogy azután irtózott mindenféle asszonyneptől, irtózott saját édesanyjától is...

Az idő, a vig életmód azután mégis csak segítettek rajta valamicskét. Az időnél, meg a szülő nedvénél jobb büfelejtőt még nem találtak ki sehoh a világon! Addig-addig felejtgetett, míg az ifjúsága, meg a vasegészsége egyszer csak faképnél hagyta. Tavaly ősszel köhéscséli kezdett, télen ágyba dőlt s most itt fekszik tehetetlenül, mint egy gyerek... Még szerencse, hogy van, aki hűségesen ápolja, gondolzza...

Arról az asszonyról rég megfeledkezett, legalább nem emlegette soha. Furcsa, furcsa véletlen: egy igéytelen kis tárgy, egy kis emlék hozta eszébe... Tőle kapta valamikor, telve illatos cigarettákkal, a nevenapjára. Az asszony még kötődve, dévajkódva kérdezte:

— Mondja csak, aztán minő alkalommal szíjja el ezeket?

Ő meg tréfás komolysággal mondotta rá: — Életemnek legünnepélyesebb pillanatában. S az utolsót... majd mikor az utoljárt járom.

El is fogyott valamennyi. Ez az egy véletlenül maradt a tárcában, egész meglepedkezett róla. Nem csoda, nagyon régen hevért ottan. Lám azóta belőle, a daliás emberből, nyomorék váz lett, abból az asszonyból meg por, hideg, érzéketlen por: pedig valamikor be forró volt a szíve, a lelke. Nagyon sokat szenvedett szegény — néhanapján hallott róla egyet-mást —, pedig az ura bálványozta: hiába, a narancs csak a szabad, a napsugaras, verőfényes délen virul, az üvegházban csak tengődik. Pár éve lehet, hogy elment. Egy kicsit megelőzte őt, no de így is jól van.

Egypár csillogó vízcsepp alkalmatlanzkodott a szemében az emlékeztől; végigsimította homlokát, majd reszkető kezekkel nyult a cigarettá után s mint a gyermek, aki fél a tettenkapástól, lázas sietséggel gyujtotta meg. Aztán szivta túlvilági élvezettel, mintha valami balzsamos fenyőillat lett volna s gyönyörűséggel nézte, hogy formálja a napsugár oszloppá a füstöt... Ekkor egyszerre fojtó köhögés vette elő. Nővére ijedten rohant be hozzá:

— Miklós, Miklós! Istenem! Istenem, mi lesz veled? Vér, megint vér... Látod, látod, milyen szófogadatan, rossz fiu vagy te!

A beteg pedig balkezében még akkor is ott tartotta a füstlőgő cigarettát s csak nézte, nézte csendesen, megtört tekintettel, hogy tódul

ki a füst az ablakon a szellő egy kis rezgésére, hogy aranyozza be a napsugár az ablakot s hogy virágoznak odakünn az almafák... ds.

Apróságok József királyi herceg frontéletéből.

Ezer és ezer apró esetből mozaikszertűen tevődik össze József királyi herceg és bakáinak közös élete. Minden tudott és mindenre volt gondja. És mindenre segített.

A sziklákon egészen izzóan és végleg összeforrt a magyar néppel a magyar főherceg. Látta, érezte hűségüket, mert tudta, hogy gazdagon fizetnek szeretettel szeretetéért és hogy büszke férfiaságukat, kemény magyar göggyüket csak a jóság tudja meglágyítani. Ott élt közöttük és katonái csak „Jóska apánk főherceg”-nek nevezték. S ő részt vett a bakák szórakozásában is, lefotografálta őket, meg elbeszélgetett velük s ezek hozzá fordultak ügyükkel, bajukkal. Ha panaszkodtak, mire mondták el, örömmel előtte dicsekedtek. S ő mindennel törődött, mindent meghallgatott, mindent elintézett. Ismerte gondolkodásmódjukat, tudta mi kell nekik, mi fáj nekik, mire vágytak, mit akarnak. Mert oly közel férdőzött a magyarság érzelmköréhez, mint előtte senki más.

A parasztnál a földet hozta szóba, az öregeknél a családjuk után érdeklődött, a virtuskodó fiatal legénytől pedig megkérdezte: — Jól agyon vágdat fiam a taljánt? S tudta, hogy ez boldog, ha eldicsekedhetik.

— Nem is mozdult többet, igaz hogy nemcsak a feje, de a buzogányom is behorpadt! Nagy Árpád családja nem kapta rendesen az államsegélyt — József főherceg levelet írt a jegyzőhöz.

Maristján Jánosnak vitéségi érme után járó díját fogták valahol visszsa. A fenség be ment vele a számvévo altiszthez:

— Még itt, jelenlétemben, fizesse ki ezt a fiut!

Máskor meg előadás közben beült a moziba és beszélgetni kezdett Weizsmann Károly honvéddel:

— Hogy tetszik a kép?

— Mulatságos.

— Milyen nálatok a koszt?

— Nincs rá panasz.

Mikor világhosság támadt, szegény Weizsmannban meghűlt a vér, látván, hogy kinek felelgetett ilyen kurtán, röviden.

Kétségtelen, hogy ez a bánásmód még jobban növelte azt a csodálatos hatást, melyet a fenség egyéniségének varázsával és személyes bátorságával katonáira gyakorolt.

Érdekes volt nézni a katonákat, akik a fenség bűvös körébe kerültek. Hősök négy vitéségi éremmel, tisztek, kiknek Lipót-rend lóg a mellén, áhitatos tisztelettel, valami különös, megható érzékenységgel beszéltek vele. Büszkék, boldogok, jól esik nekik minden szó, melyet hozzájuk intéz, sőt a bakák még féltékenyek is voltak egymásra, ha valamelyikkel kissé tovább diskurált.

Ennek a viszonynak számtalan apró, kedves epizódja van, melyek közül néhányat — úgy érzem — fel is kell jegyezni.

Volt például a Doberdón egy Rózsa Lajos nevű honvéd, amolyan tipikus nagyvárosi svihák, kit mint katonaszökevénynt hoztak a frontra, miután már a hadbíróság négy évi súlyos börtönt szórt rá, melyet a háború után kellett volna leülnie. Egy sétája közben a fenség találkozott Rózsaival, ki elpanaszolta neki szomorúinak ígérkező sorsát. József a fiunak lel-

nyomta a tollát. Én is. Erre kiugrott a bokorból. Sajnálom, hogy így történt. Sajnálom végtelenül, hogy a zsidóságnak a két keresztény lap páros viadalában örömet kellett szerezniem. Az ódiüm terhelje annak lelkiismeretét, aki kezdeményezte, ha ugyan van keresztény lelkiismerete az olyan embernek, akinek neve ott diszeleg egy becsületes keresztény lap élén, maga pedig már leszerződött a zsidó „Pesti Hírlap”-hoz. Úgy látszik, érdemeket akar szerezni a „Légrádi testvérek” előtt! Ott bizonyára betudják érdemnek és talán kedves barátja, a Weiler Misuka is megveregette érte a vállát. Ezt jól csináltad, Józsikám!

Apropó! A barátomnál tartok ismét. Nehogy — mint írja — újból „kidábrándítson”, hogy Ő jó ismerősei közül is megszokta válogatni a barátait; azt hiszem, nem fogja megtagadni Weiler Miska és a többi házonszórú „fajbéli” barátait, viszont nem hihetem, hogy a „P. és V.”-ről — amióta Ön szerkeszti — eltűntek igen tiszteltreméltó nevek tulajdonosai, csak azért, mert Ön válogatta meg őket?!

„Birói talárt” nem vindikáltam magamnak soha, habár úgy gondolom, hogy mindenesetre jobban állna rajtam, mint azon, aki nem régen még hátulgombolós rövid nadrágot hordott, amelynek egyetlen ékessége a „cumpfli”, a „családi lobogó” volt.

Még egyszer bocsánatot kérek az egész keresztény társadalomtól, hogy ilyen — a nagy közönséget nem érdeklő — ügyekkel foglaltam le ezt a kis helyet, de nem mi kezdtük és ígérhetem, hogy e téren a kezdeményezést nem fogják nálunk megtalálni soha. Részben a hibás törvénynek is áldozatai vagyunk, mert szomorú valóság, hogy nem mindenki nagykorú még, akit a törvény nagykorúsít.

A többi, személyemre való ügyet máshol intézzük el.

Zsilavgy Sándor.

Hirdessen a „Dunántúli Hazánk”-ban

utolsó csepp vérünkig! Ha átadjuk, női érényünkön, hitvesi hűségünkön csorba esne! Inkább száz halál, mint egy német ölés! — kiáltotta egy harcias, pirospozsgás kuruc menyecske. A többiek kipirult arccal, kórusban kiáltották:

— Inkább száz halál, mint egy német ölés!

Ez volt tehát a haditanács határozata. És hogy a németet se hagyják soká kétségben a határozat felől, hát megküldötték üzenetüket egy ágyugolyó képében.

Lett erre nagy riadalom a német táborban. Elment a kedvük a cicomázástól. Lótottak futottak. Ugyancsak nagy erejébe került a németek generálisának, amíg csatasorba tudta állítani megriadt csapatait. Végre ez is sikerült. Egyszerre három oldalról intézték a támadást a „sárfészek” ellen.

Mikor az ellenség a fensikra ért, a várbeliek sortűzrel adták le a tömegre. Hullott a német, mint ősszel a légy. Az asszonyok egy része rakta a tűzet, forralta a vizet és a szurkot, a másik része pedig a puskások fegyvereit töltötte.

A németek azonban a sűrű lövések dacára is elérték a vár bástyáit és létrákat a falnak vetették. Most kezdődött csak igazán az asszonyok harca. Amint a német a létrára fel-

Tavaszi és elmulás.

A kacagó, rózsárcu tavasz rég levelette lenge ruháját, hogy virulóbb színt, pompásabbat öltönn magára, az ékes csalogányt régen előcsalta, a rügyeket régen kipattantotta a fák ágain; szín, illat, élet a természetben mindenütt...

Egy kicsike jut belőle a csendes legényszobába is. Kopott bőrdíványon fekszik egy sápadt arc, beesett szemű férfi. Felemelkedik egy pillanatra, ahogy az alkonyi fény megáryozza az ablaktáblákat s a meleg enyhe szellő betereli a szobába az almafák illatát. — Csak szivja-zivja köhécselő mellébe, mint szerelmes ifju a csók mámorát; érz, tudja bizonyosan, hogy meggyógyult volna régen, ha a tavasz eleje is ilyen lett volna! De most már késő!... Most ép olyan már rá nézve ez a balszamos levegő, az étellel teli tavasz, mint a haldoklónak az esszencia. Kis ideig késlelteti a véget, ami azért eljön bizonyosan, ha később is. Eljön az övé is, tudja jól, nem is késik soká: egy-két hét, talán egy-két hónap, több semmi esetre sem... Hallotta, hogy az orvos sugta nővérenek az előszobában: Pár hélig... ha ugyan...

Nem retenti őt a vég. Elvégre előbb, vagy később, ránézve teljesen mindegy... Ő a maga részéről réges-régen leszámolt az étellel, a cudar, sivár étellel... Nem tartoznak egymásnak. Legalább ő nem tartozik semmivel. Csak a galamblelkű, hűséges nővére az, aki még ideköti. Mi is lesz azzal, ha őt elviszi a korai ősz? Árva, elhagyatott, mint a fiókmadar...

A beteg az ajtó felé fordítja a fejét: nővére lép be rajta. Fialat, szép, nyulánk természetű leány.

— Miklós! az ablakot talán be is zárhatom már, így estefelé néha olyan hívőrsre válik az idő.

— Soh'se bántsd, Esztikém, nagyon jól van így... De ni-ni, mi van a kezében, édes hugocskám? Mintha...

— Igen, igen! Csakugyan az, amire gondolsz, ott találtam rá valahol a ruhaszekrényben...

A beteg mohó kíváncsisággal nézte a kis cigarettatárcát, amit nővére kezében tartott. Csinos, himzett teteje volt, de már a színek fakulni kezdtek rajta; látszott, hogy régen hevert a szekrény zugában.

— De ni — mondja a nővére —, van

ebben még valami s egy cigarettát vett ki a tárcából.

— Hozd ide, kérlek! — sugta a beteg rekedt, fakó hangon — Isten tudja, mikor volt a kezemben utoljára.

— Nem, nem! — tiltakozott Esztike — még bizony-bizony ráfűstölnél, pedig a multkor is keservesen megadtad az árát, úgy-e? Emlekszel, mit mondott a doktor? — korholta a leány szerető szemrehányással.

— Ne félj! csak a tárcát akarom megnézni, a cigarettát nem kéne, ha aranyból volna se. Utálom már a dohányt, a füstöt, a zenét, a bort, meg mindent, ami a vígságra, az életre emlékeztet...

A leánynak könny szökött a szemébe, nem mert ránézni bátyjára, csak féloldalról nyújtotta neki a kis tárcát és kisetett a szobából.

A beteg csak nézd-nézte az avult kis tárgyat, a cigarettát majd elnyelte az egyetlen szál cigarettát; az elmúlt idők rajzottak egyszeriben körülötte, versenyt zsongtak kűnn az almavirág körül döngicselő méhekkel; valami tompa zsigongás szállta meg: nem érzett most semmit a szűró fájdalomból, ami a mellébe szokott nyilalni, csak azt érezte, hogy ő megint úde, megint fiatal, mint réges-régen...

Régen! — Bizony régen... Azóta már elpihent a kéz is, mely e fakult színt munkásként himezte. A beszédes ajak elnémult... pedig valamikor olyan édes kötődéssel mondotta:

— No fogja, itt a kizsartolt portékája!...

Tele voltak mind a ketten étellel, vággyal: ő is, meg az asszony is, aki egy-két évvel idősebb volt ugyan nála, de a lelke csodásan tiszta, szinte leányosan úde s feledtette vele azt a kis kőkötőnbséget... Azelőtt kerülte a nőket, egyáltalán nem becsülte sokra őket: a barátaitól nagyon sokat hallott a nők könnyelműségéről, ő maga nem ismerte őket, nem is kívánt feléjük közeledni.

De ahogy ezt az egyet megismerte, ez önkéntelen csak vontavonta a maga búvárkörébe lelkét lassan, észrevétlenül, mint ahogy a pók finom szálaival körülfonja zsákmányát. A szálak, mik az asszony lelkéből felé nyultak: a lányos ártatlanság, a jószág, a sziv nemessége, a lélek intelligenciája, mind-mind elűtő volt a köznapitól. Valósággal megfogta velük a lelkét, szabadulni nem tudott fölük egy pillanatra sem: pedig tusakodott sokáig! Valahogy nagyon erősek voltak a szálak...

asszonyai a németek prédája. Irtózatos percek. Kétségbeesés ül meg a védők kitűzesedett arcát. Körömmel, foggal védekeznek. A legvalóságosabb pillanatban azonban a dühösen ordító tábornokot egy golyó homlokán találta. Rögtön összerogyott.

Egyetlen egy német hatolhatott fel a vár falára, de ő sem udvarolhatott a menyecskének, mert az asszonyok a mélységbe taszították. Vezérük eleste olyan hatással volt a németekre, hogy rendetlen futással menekültek le a hegyről.

A diadal hírért a csobánczi kuruc menyecské küldöttsége vitte meg a nagyságos fejedelemnek, Rákóczi Ferencnek, aki ez időtájt Nagyszombat vidékén táborozott.

Amidőn Rákóczi fogadta őket, megkérdezte, micsoda kitűntetést, jutalmat kívánnak vitézségükért? Ha csak hatalmában áll, teljesíti: Előáll erre az asszonyok vezére, a legszébbje:

— Nagyságos fejedelem! Mindegyik vitézem számára két csókot kérek: egyet a homlokára, egyet pedig oda, ahova Nagyságodnak tetszik.

Hogy volt, mint volt? Hogy adódott, mint adódott? Azt csak a csobánczi asszonyok tudnák megmondani!

kuszott, rögtön ott termelt néhány foghatós kuruc menyecske és leborította őket létrástól s ki köveket zúta, ki meg forró vízzel fűrésztette őket.

— Úgy, úgy, sógor! Jó éjszakát, sógor! Hogy izlik a szép asszony csókja, sógor? — így gúnyolták őket.

Kreutz tábornok eközben belövette a vár kapuját és kivont karddal hajította katonáit a kapunak és a létráknak. A fegyveresek a kapu alatt rettenhetetlen bátorsággal verték vissza a benyomulókat, a falakon pedig férfias bátorsággal szakadatlanul dolgoztak az asszonyok.

— Inkább száz halál, mint egy német ölés.

Ezzel verték fel a csüggedőket. A német generális tombolt, őrdöngött dűhében, hogy nem mehetett semmire. Kiabált, fenyegetődzött, hogy ha bemehet, a várbelieket csök nélkül elevenen sütteti meg. Karróba huzatja az egész szoknyás armádiát.

Az asszonyok erre még elkeseredettebben fogtak a védelemhez. Sirva, sikoltozva, lobogó hajjal futottak, egymás segítségére.

— Hol vagy magyarok Istene! Jézus! Jézus! segíts!

Már-már sikerül a várbajutás a németeknek. A várbelieknek elfogyott a lőporuk. Még egy utolsó erőfeszítés és Csobáncz várának

Egyszerre csak azt vette észre, hogy nem esik jól az étel se, ha azt az asszonyt nem látja, izetlennek talált akármilyen komoly diskurzust más társaságban. Megdöbben magától: soh'se hitte volna, hogy ő, a nőgyűlölő, idáig jusson... Aztán százszor, meg százszor végig elemelte az asszony lelkét: hátha sikerül találnia egy-egy csorbát... Egy kis hiány, egy picike tökéletlenség, egy véletlenül elejtett szó: mind-mind hamarosan szétfoszlathatja az illuziót. A lélek zománcából először csak egy kis darabot látunk lepattanni, s aztán mind többet és többet, utoljára egész síváran, mezítelenül áll előtünk és mi csodálkozunk magunkon, hogy valakit annyira félre tudtunk ismerni... Megdöbbenünk, csalódunk, s aztán — kiábrándulunk...

Hanem annál az asszonynál nem tudott tökéletlenségre akadni, lelkének űde himporából egy szemernyit sem látott lehullani, olyan volt az az első nap, mikor megismerte, mint a századikon, az ezrediken... Vagy tán ő lett volna vak, a hidegen számító, óvatos ember. Nem és százszor nem: az az asszony volt szent és tökéletes!

Házasságot persze sohasem ígért, s az asszony sem hozakodott elő ilyesmivel soha. Úgy érezte, hogy sértené vele annak büszkeségét. De meg annyira egynek érezte lelkét annak lelkével, a gondolataik, érzéseik az utolsó parányig is annyira közösek voltak már, hogy ez amolyan fölösleges frázis lett volna részéről. Ő legalább úgy gondolta.

Igy multak a napok, mikor egyszerre rettenetes dolog történt. Egy levél, az édes anyja levele, valami örült véletlen folytán az asszony keze közé került. Ő erről mit sem tudott akkor, később értesült a dologról. Mindössze pár sor volt, hanem az rombolt, zúzott, mint az istenitélet: „Édes fiam! Hallom, hogy valami asszony... én ugyan nem hiszem, de csak vigyázz azért, édes jó fiam: szép jövő vár rád, nagy szerencse, ha holmi léha asszonyféle...”

Emlékszik rá: egy ilyen tavaszi délután volt s ahogy a napsugarak keresztül táncoltak az ablaküvegen, valami kísérteties, megdöbbenő sápadtsággal vonták be az asszony arcát. Mint egy élettelen szobor várt az reá. Szemei zavaros merevséggel függtek rajta, a halál leánya se vethetett volna dermesztőbb tekintetet... Aztán egyszerre görcsös zokogás vette elő, a két kezét összetette s könyörögte mondta:

— Hagyjon engem most magamra!...

A megdöbbenés, kétség felváltva mardosták a lelkét. Nem értette az asszonyt. Mi érthette, ki sérthette meg? Talán ő valamivel. Eh! örülség még elgondolni is, hiszen legkisebb szóval sem volt gyengédtelen irányban soha! De mi hát a baja? Soh'se látta ilyennek. Szinte reszketett a keze a kilincsen, amint pár nap múlva benyitott hozzá; de szinte hátrátörődött attól, ahogy az asszony fogadta. Pedig akkor már mosolygott annak az ajka, arcán sem látszott nyoma sem a halványságnak, kecsesen ugrott fel, hozzá még csináltalanul nevetett is, ahogy a kezét nyújtotta:

— Isten hozta, Miklós, már régen vártam.

Kihívóan kacérnak találta. Soh'se tett így eddig. Aggódva, hosszan nézett az asszony szemébe. Az meg nevette mondta:

— Ugyan, Miklós, csak nagy gyerek magá;

nem látott még elégszer? No de csak nézzen is meg utoljára, mert nem sokáig lát így.

Bambán, értetlenül bámult az asszonynya.

— Oh, maga csacsi; hát nem ért engem? Hát férjhez megyek, de rövidesen. Egyszerűen ennyi az egész...

Ő ekkor elkacagta magát s hitetlenül rázta

a fejét. Pedig az asszony nem tréfált. Nem telt bele pár hó, férjhez ment egy nagyon közönséges, úgynevezett tucatemberhez, aki őt titokban már régen imádta s akit ő leplezetlenül utált. Neki pedig szomorú, de határozott hangon ennyit mondott bucsuzól:

— Édes Miklós! Mi elveszítjük egymást örökre. Az oka ennek én sem vagyok, maga se. Talán egyedül az Isten! Nem akarok újtába állani szerencséjének, hát férjhez megyek... De viszont a sirig megőrzöm ezt a mi tiszta barátságunkat. Valameddig még keressen fel, míg nem találja unalmasnak társaságomat. Aztán Isten vele! Engem már a sok bús óra megédzett arra, hogy beletörődjem a megváltozhatatlanba. Maga előtt még most nyílik a világ, melyhez magának sok-sok szerencsét kívánok. Magamnak meg azt, hogy ne fájjon majd nagyon az elválás. Nyugodjon meg abban, hogy ennek így kell lennie.

Hogy jött erre rettenetes indulatba, hogy vádolta az asszonyt irtozatos elkeseredéssel, hogy esett azután mély fásultságba, hogy ödöngött nap-nap után az emberek között, mint egy álomkóros s hogy virrasztott át hosszú éjszakákat, mint valami kísérteti árny; haloványan emlékszik rá... Csak arra emlékszik jól, hogy azután irtozott mindenféle asszonynéptől, irtozott saját édesanyjától is...

Az idő, a vig életmód azután mégis csak segítettek rajta valamicskét. Az időnél, meg a szőlő nedvénél jobb büfelejtőt még nem találtak ki sehol a világon! Addig-addig felejtetett, míg az ifjusága, meg a vaseszsége egyszer csak faképnél hagyta. Tavaly ősszel köhécselni kezdett, télen ágyba dől s most itt fekszik tetelentlenül, mint egy gyerek... Még szerencse, hogy van, aki hűségesen ápolja, gondolzza...

Arról az asszonyról régg megfeledkezett, legalább nem emlegette soha. Furcsa, furcsa véletlen: egy igéytelen kis tárgy, egy kis emlék hozta eszébe... Tőle kapta valamikor, telve illatos cigarettákkal, a nevenapjára. Az asszony még kötődve, dévajkodva kérdezte:

— Mondja csak, aztán minő alkalommal szívjá el ezeket?

Ő meg tréfás komolysággal mondotta rá:

— Életemnek legünnepelesebb pillanataiban. S az utolsót... majd mikor az utoljárt járom.

El is fogyott valamennyi. Ez az egy véletlenül maradt a tárcában, egész megfeledkezett róla. Nem csoda, nagyon régen hevert ottan. Lám azóta belőle, a daliás emberből, nyomorék váz lett, abból az asszonyból meg por, hideg, érzéketlen por: pedig valamikor meg forró volt a szive, a lelke. Nagyon sokat szenvedett szegény — néhanapján hallott róla egyet-mást —, pedig az ura bálványozta: hiába, a narancs csak a szabad, a napsugaras, verőfényes délen virul, az üvegházban csak tengődik. Pár éve lehet, hogy elment. Egy kicsit megelőzte őt, no de így is jól van.

Egypár csillagó vizsepp alkalmatlankodott a szemében az emlékeztéstől; végigsimította homlokát, majd reszkető kezekkel nyult a cigarettá után s mint a gyermek, aki fél a tettenkapástól, lázas sietséggel gyujtotta meg. Aztán szívia túlyvilági élvezettel, mintha valami balzsamos fenyőillat lett volna s gyönyörűséggel nézte, hogy formálja a napsugár oszloppá a füstöt... Ekkor egyszerre fojtó köhögés vette elő. Nővére ijedten rohant be hozzá:

— Miklós, Miklós! Istenem! Istenem, mi lesz veled? Vér, megint vér... Látod, látod, milyen szofogadatlán, rossz fiu vagy te!...

A beteg pedig balkezében még akkor is ott tartotta a füstlő cigarettát s csak nézte, nézte csendesen, megtört tekintettel, hogy tódul

ki a füst az ablakon a szellő egy kis rezgésére, hogy aranyozza be a napsugár az ablakot s hogy virágoznak odakünn az almafák... ds.

Apróságok József királyi herceg frontéletéből.

Ezer és ezer apró esetből mozaikszerűen tevődik össze József királyi herceg és bakáinak közös élete. Mindent tudott és mindenre volt gondja. És mindenre segített.

A sziklákon egészen izzóan és végleg összeforrt a magyar néppel a magyar főherceg. Látta, érezte hűségüket, mert tudta, hogy gazdagon fizetnek szeretettel szeretetért és hogy büszke férfiaságukat, kemény magyar göggyüket csak a jószág tudja meglágyítani. Ott élt közöttük és katonái csak „Jóska apánk főherceg”-nek nevezték. S ő részt vett a bakák szórakozásaiban is, lefotografálta őket, meg elbeszélgetett velük s ezek hozzá fordultak ügyükkel, bajukkal. Ha panaszkodtak, neki mondták el, örömmel előtte dicsekedtek. S ő mindennel törődött, mindent meghallgatott, mindent elintézt. Ismerte gondolkodásmódjukat, tudta mi kell nekik, mi fáj nekik, mire vágytak, mit akartak. Mert oly közel fértközött a magyarság érzelmköréhez, mint előtte senki más.

A parasztnál a földet hozta szóba, az öregeknél a családjuk után érdeklődött, a virtuskodó fiatal legénytől pedig megkérdezte:

— Jól agyon vágta fiam a talját? S tudta, hogy ez boldog, ha eldicsekedhetik.

— Nem is mozdult többet, igaz hogy nemcsak a feje, de a buzogányom is behorpadt!

Nagy Árpád családja nem kapta rendesen az államsegélyt — József főherceg levelet irt a jegyzőhöz.

Maristján Jánosnak vitézségi érme után járó díját fogták valahol vissza. A fenség be ment vele a számvéő aliszthez:

— Még itt, jelenlétemben, fizesse ki ezt a fiut!

Máskor meg előadás közben beült a moziba és beszélgetni kezdett Weizmann Károly honvéddel:

— Hogy tetszik a kép?

— Mulatságos.

— Milyen nálatok a koszt?

— Nincs rá panasz.

Mikor világosság támadt, szegény Weizmannban meghűlt a vér, látván, hogy kinek feleltetett ilyen kurtán, röviden.

Kétségtelen, hogy ez a bánásmód még jobban növelte azt a csodálatos hatást, melyet a fenség egyéniségének varázsával és személyes bátorságával katonáira gyakorolt.

Érdekes volt nézni a katonákat, akik a fenség bűvös körébe kerültek. Hősök négy vitézségi éremmel, tisztek, kiknek Lipót-rend lóg a mellén, áhítatos tisztelettel, valami különös, megható érzékenységgel beszéltek vele. Büszkék, boldogok, jól esik nekik minden szó, melyet hozzájuk intéz, sőt a bakák még féltékenyek is voltak egymásra, ha valamelyikkel kissé tovább diskurált.

Ennek a viszonynak számtalan apró, kedves epizódja van, melyek közül néhányat — úgy érzem — fel is kell jegyezni.

Volt például a Doberdón egy Rózsa Lajos nevű honvéd, amolyan tipikus nagyvárosi svihák, kit mint katonaszökevénynt hoztak a frontra, miután már a hadbíróság négy évi súlyos börtönt szórt rá, melyet a háború után kellett volna leülnie. Egy sétája közben a fenség találkozott Rózssával, ki elpanaszolta neki szomorúnak ígérkező sorsát. József a fiúnak lel-

kére beszélt, úgy hogy ez attól a perctől megváltozott, jó katona, hős lett belőle, hamarosan a vitézségi érdmet is kiérdemelte. Amikor a fenség erről értesült, közbenjárt, hogy büntetéséből két évet töröljenek. Ez még nagyobb hősiességre sarkallta Rózsát, aki új kitüntetést kapott s végül börtönbüntetését egészen elengedték.

Nagyon dörgött a gránát a Doberdó sziklá között, a rémes hang a szürke köveken ezerszeresen megtörve gördült tova. A fenség a fedezékben kereste föl bakáit. Megkérdezte az egyiket:

— Hogy vagytok fiuk?

— Minden jól volna — felelte ez, azután felemelte a jobb kezét s kinyújtott mutató ujját halántéka mellett lóballva hozzátette — csak az a ... kutyá ágyu ne volna.

A másik meg panasszal jött elő.

— Ugy kéne csinálni, fenséges úr, hogy visszaváltozzék az olasz harcmodor.

— Hát megváltozott?

— Meg bizony, még pedig hátrányosra: azelőtt mindig disznókat és juhokat hajtottak maguk előtt a taljánok, hogy azok robbantsák föl az aknákat. De most már maguk gyűnnek. Pedig mink jobb szereljük a malacpecsenyét.

Az automobil-javító műhelyben meglátott a királyi herceg egy szurtosképdű bakát, aki a kerekek közt mászkált. Rászólt:

— Feketé, hát nem emlékszik már rám? Sabácnál... Hogy került ide, hol tanulta ezt a mesterséget — és sokáig elbeszélgetett vele. Másnap ötven koronát kapott a gépész egy levél kíséretében:

„Etkéselt karácsonyi ajándéku jó somogyi bakámnak. József”.

A tábor egyik csendes helyén nagybajuszu, deresfejtű népfelkelők csoportja tárgyal. Fontos ügy lehet, mert nagyon összedugják a fejüket s helyeslően bólongatnak az egyik öreg vitéz szavára. Egyszerre ott terem közöttük a főherceg, erre hirtelen abban marad a diskurzus s zavarosan néznek össze a bakák. A dolog feltűnik a fenséges úrnak s megkérdezi, hogy miről folyt a beszéd. Ámde az emberek nem engedik ki magukból a szót. Végre előáll az iménti öreg honvéd — valahonnan a tiszavidékről való — egyet-kettőt köhívatve — imigyen szól:

— Hát hiszen csak megmondom alálassan a fenséges úrnak, hogy miről is vót a szó közöttünk. Hát úgy vót, hogy elhatároztuk, hogyha vége lesz a háborúnak, oszt hazakerülünk, meg a fenséges úr is hazamén böcsös családjához, akkor mi odahaza megválasztjuk fenséges urunkat képviselőnek! Azt tudjuk, hogy Kossuth-párti programmal nem lehet, de hát majd megegyezünk valahogy.

Egy pihenő csapatot közösen látogatott meg a fejedelmi pár. Itt előállt egy harcos, hogy neki volna valami nagy kérdése, de semmiképp se meri elmondani. József biztatta a bakát, de az csak nagyokat pisiantott a fenséges asszony felé. Végre kibökte:

— Előbb a „Nagysága” menjen arrébb egy keveset...

A főherceg nagyot nézett, neje azonban mosolyogva ment arrébb pár lépéssel. Mikor a fenséges asszony hallótávolságon kívül volt, elmondja a vitéz, hogy hazulról rossz híreket kapott az asszonyáról, s azért arra kéri a fenséget, engedné őt haza néhány napra „rendet csinálni”.

A fenség jószágkormányzója, Libits Adolf,

udvari tanácsos, egyre-másra kapja fenséges urának harctéri leveleit:

„... kérem... adjon vitéz szegedi bakámnak 3000 K-t”...

Majd benák, nyomorékok, rokkantak jöttek a főherceg kezeirásával, 5-, 10-, 15 hold földet adott nekik uradalmából, kinek bérbe, kinek ajándékba.

Egyszer a Doberdón szóba hozták a fenséges úr előtt, hogy bakái, akiknek családja otthon az éhség ittkos háboruját vivja, milyen hálásan páratlan bőkezűségéért. József főherceg csendesen felelt:

— Pedig az csak természetes, hogy mindazt, amit katonáéktól kapok, katonáimnak adom. Én a háborun nem akarok keresni. Itt meg van a teljes ellátásom... mindenem meg van... legyen hát a parancsnoki fizetésem a bakáimé...

Árvalányhaját szedték a temesvári bakák a sziklák között. Csokorba kötötték, szalagra fűzték s elvitték a főhercegnek.

— Hoztunk egy csokorral hazai virágot, tesszen elküldeni a nagyságos teinsasszonyunk...

Az árvalányhaj szőke, selymes szálai csendes, bús emlékeket idéztek fel a főhercegen. A magyar föld jutott eszébe, fehér falvak, paraszt házak; meg afrikai utazásának hangulata szállta meg álmadozó, költői lelkét. Meleg érzések, régmúlt kedves képek suhantak el előtte. Merengéséből az osztrák urak kérdés-kérdése riasztotta fel:

— Milyen virág ez?

— Ezt nálunk otthon a betyárok viselték kalapjuk mellett — felelte a fenség s azzal a hullámosan libegő árvalányhaját feltűzte a sapkájára...

Karácsonykor ötszáz-ötszáz koronát adott a királyi herceg minden zászlóaljnak, hogy osszák szét azek között, akik legszegényebbek és legnagyobb a családjuk. Ötven-ötven koronát (még akkor nagy pénz volt. A szerk.) kaptak a segélyezettek és sok család volt, hol a szeretetnek vérbe fagyasztott ünnepeit ez a pénz tette egy kissé melegebb. Olvastam a hálálkodó leveleket, ezeket a megható, primitív írásokat. Azt írja egy asszony:

— Nagyságos főherceg úr, Isten áldja meg az ajándékát, a mai időben bizony nagyon kell a pénz kenyérre, de én emléket fogok venni, hogy legyen, ami hirdesse az én drága egyetlen uramnak, aki véret ontja a hazáért, milyen jószágos főherceg volt.

Kép. Temetnek a Doberdón. Éjjel. Sötét van; vágni lehet a feketeséget. Nehézes alakok bukdácsolnak a kövek között, mint halavány kísértetek. Két koporsó a földön, mellette egy szál gyertya — kicsi sárga pont a nagy feketeségben. Egy arc odahajlik a faládák felé. Szőke haja van és kabátjának piros a bélése. A királyi herceg. Hátra rakatták, fényképvék és szikrázó srappellek tűzjátéka. A gyertyavilág fellobban, mindenki sír.

Temettek a Doberdón.

A DUNÁNTULI HAZÁNK részére

lapkézbesítésre

ügyes, szorgalmas kifizetőin jó díjazással felvétetik.

Jelentkezés a kiadóhivatalban Jókai-u. 15.

HIREK.

Távirataink

vonalzavar miatt elmaradtak s ezért olvasóink szíves elnézését kérjük.

Lapunk k. olvasóinak boldog újévet kívánunk.

— **Uj előfizetési áraink.** Már most közöljük t. olvasóinkkal, hogy január 1-től előfizetési áraink a következők lesznek:

Egyes szám	120 K
Egy hóra	9 —
Három	27 —
Fél évre	54 —
Égész évre	108 —

Az előfizetési díjak, valamint az új árszabás folytán beálló különbözet — melynek mielőbbi bekioldására t. olvasóinkat tisztelettel felkérjük — a Dunántúli Hazánk kiadóhivatala címére (Pápa, Jókai Mór utca 15. szám) küldendők.

— **Egy távirat.** Karácsonyi hangulatban vagyunk még mindig, különösen, amikor e szerény pár sort írjuk. Karácsony! Gyermekek, aggok, ifjak, öregek öröme: Megállt a tülekedés is e napon és besurrant — hacsak egy pillanatra is — palotába, konyhóba egyaránt a bethlehemi Kisdéd békesége. Sok könnyet felszárított. A szivekbe szállt. Elküldte ajándékát az emberektől sokaknak, akik szívükbe befogadták Őt. Gróf Esterházy Jenő, a nemes, mélyen érző főúr, szintén ilyen küldetést teljesített, amikor *Wüest* Ferenc jószágkormányzójának táviratozott: „Nem kétszáz, hanem ötszáz korona adandó minden alkalmaozottnak, a nyugdíjasoknak is”. Bekopogtatott tehát a kis Jézus a szerény cseléd lakásokba is, a munkából kiűzött nyugdíjasok konyhájába is és meghozta gazdájuk karácsonyi ajándékát. Nem kiabálva, csak úgy szűk táviratban, amint úgy forgattuk ezt a táviratot, azt kértük tőled bethlehemi Kisdéd, adj sok ily fúurat most, most a szorongattatás napjaiban elárvult magyar nemzetednek.

— **A kaszinó Szilveszter-estéjge.**

A pápai kaszinó f. hó 31-én, Szilvesztereste, saját helyiségében, hagyományos szokásához híven, táncal egybekötött teaesélyt rendez, 9 órai kezdettel, melyre a tagokat és azok vendégeit a rendezőség tisztelettel meghívja. Teajegy 25 K. Az estély alkalmával Tar Gyuláné ajándékozásából egy kis malacot adnak el amerikai árverés útján. A vételarat szegény gyermekek felségítésére fordítják. A zenét Horváth Karcsi zenekara szolgáltatja az ő személyes vezetésével.

— **A polgármester a budapesti úttjáról.** Folyó hó 28-án tartott tanácsülésen Tenzlinger József dr. polgármester — többek közt — beszámolt budapesti úttjáról. A legutóbbi közgyűlés által megszavazott teherautót Budapesten szakértők jelenlétében kipróbálták s a próba fényesen sikerült. A nyert értesülés szerint az autó január 4-ikére le lesz szállítva Pápar. Az amerikai Vöröskereszt által kiutalt 1500 méter flanelből, a jótékony egyetek bizottsága által kijelölt szegénysorsu gyermekek és szegényebb tisztviselők gyermekei részestülnek. A jótékony egyetek bizottsága határozata alapján kiosztásra kerül 100 pár gyermekcipő, 100 gyermeköltöny és 45 pár harisnya, amit

résben Budapesten, részben a helybeli Hanyánál sikerült a polgármesternek jutányos áron beszerezni. Résztvevő a polgármester a Pápa—csornai vasut r. közgyűlésén, ahol ígéretet kapott arra nézve, hogy a helytelenül megállapított menetrend megváltoztatása iránt lépéseket tesznek.

— **Szilveszteri hálaadó istentisztelet a Ferenc-rendieknél.** A Szent Ferenc-rend templomában pénteken, Szilveszter napján délután 4 órakor hálaadó istentisztelet lesz szentbeszéddel. A szentbeszédet Molnár Arkanyal. theológiai tanár tartja.

— **Házhelyet és kishaszonbérletet igénylők figyelmébe.** Értesítem Pápa város közönségét, hogy a házhelyekre, valamint kishaszonbérletekre jelentkezőkről szóló kimutatók 1920 december 29-től 1921 január 3-ig bezárólag közszemlére lesznek kitéve, azok a városi főjegyző hivatalos helyiségében betekintethetők s az ellene emelt panaszok és észrevételek a megjelölt idő alatt a hivatalos órán belül a városi főjegyzőnél tekinthetők meg. — Dr. Tenzlinger József polgármester.

— **Szilveszter-estély.** A pápai Polgári Kör Szilveszter estélyt tart, társasvacsorával egybekötve, melyre a Kör t. tagjait ez úton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Dereskeiek táncmulatsága.** Karácsony másnapján, vasárnap, ritka szép táncvigalmat rendezett Dereske község fiatal-sága a nagyvendéglőben. Jó izlésűre vall, hogy nem valami összetekelt, fingli-fangli-féle bandát szerződtek, hanem a messze környéken híres Filredi Kálmán bandáját vitték ki és e mellett járták a csárdást, nem lankadó jókedvvel, világos reggelig. A vendégek mulattatásáról dicsegetés módjában gondoskodtak, mint rendezők: Fodor Inre, Császár Károly, Szalay Dániel, Süle Ferenc, Szalay Antal, Cseke Károly, Györffy Jenő, Nagy Kálmán; a nők közül: Fodor Lidia, Császár Mariska, Nagy Mariska, Nagy Zsófia, Fodor Rozália, Varga Irén, Kovács Juliska és Szalay Eszter. Valóságos regéket mesélnek a dereskeiek szépen sikerült táncmulatságáról. Csak azt sajnáljuk ezek után, hogy bennünket is meg nem hívtak.

— **Veszprém vármegye kir. tanfelügyelője** felhívja a népoktatásügyi tényleges szolgálatban álló közalkalmazottakat, hogy a máv. üzletvezetőségének értesítése szerint azon arcképes vasuti igazolványok, melyek egyébként 1920 január hó végéig érvényesek, megújítás végett beadandók. A postajegyekben beadandó díj: az I—VIII. fizetési osztályba sorolt tisztviselők részére 10 korona, a VIII—XI. fizetési osztályba sorolt tisztviselők és napidíjasok részére 6 korona, a többiek (például iskolaszolgák) részére 4 korona. Igényjogosult családtagok ugyanezen díjat fizetik. Új igazolvány váltásánál megfelelően 12, 8 és 6 korona bélyegben küldendő be. A kir. tanfelügyelő egyúttal értesíti mindazokat, akik a fentírt alacsonyabb értékű bélyegket küldötték be, hogy a különbözőzetet postabélyegekben küldjék be, nehogy igazolványuk megújítása késedelmet szenvedjen.

— **A franciák a sokgyermekes családokéért.** Van a francia tudományos akadémiának egy alapítványa, melynek kamatából évenként 86 családának egy-egy 25 ezer frankos jutalmat adnak. A jutalomért azok a családok folyamodhatnak, akiknek egy és ugyanazon anyától legalább kilenc gyermekük volt. A kérvényhez mellékelni kell a születési, a házassági bizonyítványon kívül a hatósági bizonyítványt arról, hogy az illetőnek kilenc gyermeke volt, továbbá egy jegyzéket a folyamodó-

nak életviszonyairól. Az akadémia Franciaországban 86 díjat oszt ki. A francia családapák természetesen ezrével jelentkeznek a jó csengésű s amellyel elég tekintélyes összegű jutalomért úgy, hogy az akadémia csak az idén 24 ezer kérvényt bíralt el. A kérvényeknél számbavették először, kinek hány gyermeke van, tekintettel voltak továbbá arra, milyen viszonyok között élnek a szülők, azonkívül természetesen a hatósági és egyéb bizonyítványokra is. Az első díjat egy egyszerű földműves nyerte el, akinek 20 gyermeke közül 13 van életben, 5 meghalt, 2 pedig a háboruban esett el.

— **Hivatalos hirdmények.** Pápa r. t. város adóhivatala értesíti az adózó közönséget, hogy a Pápa r. t. várost terhelő s a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesített 1920. évi országos betegápolási pótdadó a főkönyvben előírtván, az folyó hó 22-től 31-ig a hivatalos órák alatt betekinthető. Az esetleges fellebbezések a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatósághoz címezve a városi adóhivatalnál is benyújthatók.

Pápa r. t. város adóhivatala értesíti az adózó közönséget, hogy az 1920. évi XXII. t.-c. 78. §-a alapján az 1920—1922 évekre ezuttal első ízben kivetett III. oszt. kereseti adóra vonatkozó kivetési lajstrom a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatóságtól érvényesítve leérkezett. Ezen lajstrom f. hó 22—31-ig Pápa r. t. város adóhivatalánál közszemlére kitétetik, s a hivatalos órák alatt mindenki által megtekinthető azzal, hogy az érdekelt adózó fél esetleges fellebbezését, bárki más pedig észrevételét a 8 nap leteltét követő 30 nap alatt az adófel-számolási bizottsághoz címezve, de a veszprémi pénzügyigazgatósághoz beadhassa.

Pápa r. t. város adóhivatala értesíti az adózó közönséget, hogy Pápa r. t. várost terhelő s a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesített 1921. évi országos betegápolási pótdadó a főkönyvben előírtván, az a f. hó 22—31-ig a hivatalos órák alatt betekinthető. Esetleges fellebbezések a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatósághoz címezve a városi adóhivatalnál is beadhatók.

— **A jéggyár üzemképes.** Tenzlinger József dr. polgármester budapesti útja alkalmával megszerezte, illetve biztosította a szükséges anyagokat a jéggyár részére, úgy hogy a jéggyár kellő időben üzembe lesz helyezhető.

— **Tanítók figyelmébe.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nem állami tanítók drágasági segélyéről a királyi tanfelügyelőséghez beterjesztett nyitványt láttaozásának határidejét a folyó évi december hó végéig meghosszabbította. Azon tanítók azonban, kik természetbeni járandóságot élveznek, a felemelt drágasági segélyre igényt nem tarthatnak.

— **Sopron vármegye támadja a Déli Vasutat.** Sopron vármegye közgyűlése rosszalását fejezte ki a Déli Vasut igazgatóságának azért a mostoha elbánásért, amellyel magyar vonalait tünetően elhanyagolja és a kereskedelmi miniszterhez fordult orvoslásért.

— **Határátlépési megegyezés a Muraközön.** A muraközi megszálló csapatok parancsnoksága és a zalamegyei katonai és polgári hatóságok között a demarkációs vonal átépésére vonatkozólag a következő megállapodás jött létre: A demarkációs vonalat átépíthetik mindazok, akik bebizonyítják, hogy fontos családi, hatósági vagy kereskedelmi ügyekben kívánják a határátlépést. A tárgyalások eredményeképpen a zalamegyei Rődics községet jelölték meg határátlépési helyül.

— **Találtatott** Németh Sándorné névre kiállított erkölcsi bizonyítvány és Makker Mihályné névre kiállított halálesetről szóló irás, továbbá két esetben is pénz. Tulajdonosaik jelentkezzenek a rendőrségen.

— **A honvédelmi miniszter** tévedések elkerülése és a közönség megfelelő tájékoztatása végett ismételtén közli, hogy az 1920 április 1-ig fennállott nemzeti hadserög fővezér-sége által kiállított minzemnemű igazolvány és láttaozás hatályát veszítette és azok érvénye a fővezérség megszűnésével egyidejűleg megszűnt.

— **Felemelik a balesetbiztosítási díjakat.** A hivatalos lap miniszterelnöki rendeletet közöl az Országos Munkásbiztosító Pénztárnál fizetendő balesetbiztosítási díj fel-emeléséről. E szerint 1921 január 1-től kezdődően a balesetbiztosítási összeget évi 9600 korona legmagasabb összegben állapítják meg és a munkaadók által minden egyes alkalmazott után fizetendő balesetbiztosítási díjat január elsejével heti 50 fillerre emelték. Az évi 9600 koronát meghaladó javadalmazással bíró munkások baleset esetén a tölemelt járadékon felül még bizonyos pótlékokban részesülnek. E pótlékok azonban csak az esetben igényelhetik, ha a baleset következtében munkaképességüknek legalább felét elvesztik. Azok a munkások, akiknek évi javadalmazása eléri a 36.000 koronát, a külön járadékpótlékokban nem részesülhetnek.

— **Adomány.** Reiser József, nagyannai bíró 145 K-t küldött lapunkhoz a hadirokkantak és hadiárva karácsonyfájára. Illetékes helyre Budapestre eljuttattuk. Öszinte köszönet érte.

— **A gyógyszerészi numerus-clausus.** Az egyetemeken életbeléptetett numerus-clausus maga után vonja, hogy a gyógyszerészyakornoki felvételeket is korlátozzák. A közoktatásügyi miniszter, mielőtt ez ügyben végleg intézkednék — a már gyógyszerészi pályán lévőkre érdekeinek védelmére, 1921 január elsejétől további intézkedésig a gyógyszerészyapályára való lépést tiltotta, vagyis új gyakor-nokok felvételét egyelőre nem engedélyezi.

— **Leccapolják a korszolypályát.** Az Erzsébetváros lakói már régóta követelik a ligeti sporttelep korszolypályáján lévő víz leccapolását, mert a víz nemcsak a házak pincéiben, hanem az épületek falaiban is már nagy károkat okozott, nem is szólva arról, milyen egészségtelenek voltak a lakások a víz felszivódása folytán. A legutóbbi városi közgyűlésen Keresztes Gyula képviselő is kérte a víz levezetését, sőt az erzsébetvárosi polgárok memorandumot akartak már a városi tanács elé terjeszteni, hogy a lehetetlen állapotot megszüntessék. Mint értesülünk, a városi tanács elhatározta a sporttelep korszolypályájáról a víz levezetését, hogy eleget tegyen az Erzsébetvárosiak jogos óhajának.

— **Hílet a népbiztosok bűnpörében.** A hírhedt népbiztosok bűnpörében f. hó 28-án hirdették ki az ítéletet Stocker Antal kúriai bíró, a főtárgyalás elnöke. A bíróság Vanus Károlyt, Tokányi Dezsőt, Agoston Pétert és Haubrich Józsefet kötélt általi halálra; Bajáki Ferencet, Dovcsák Antalt, Nyisztor Györgyöt, Kalmár Henriket, Kelen Józsefet, Szabados Sándort életfogytiglani fegyházra ítélte. A bíróság ezután kegyelmi tanácsosa alakult s a halálra ítéteket kegyelemre terjesztette fel.

— **Megszűnt a száj- és körömfajás.** A száj- és körömfajás, mely ezelőtt pár héttel Pápán kisebb mértékben fellépett, a városi állatorvos jelentése szerint teljesen megszűnt, ezért a zárlatot — melyet a betegség fellépeése következtében annak idején elfrendeltek — ismét feloldották, így a heti-és országos vásárokról hasított körmű állatok, úgy mint szarvas-marha, sertés és juh ismét felhajthatók.

— **A békéscsabai orvosok** megálapodást kötöttek, hogy a gazdálkodóktól éves, házi-orvosi díjszabás címén négy métermáza búzát, vagy a búzának megfelelő egyéb terményt kérnek.

— **A bevándorlás ellen.** Amerikában a köztársasági párt a képviselőházba javaslatot nyújtott be, hogy két évre tiltsák be a bevándorlást Európából. A javaslatot többek közt azzal a hivatalos támogatással indokolják meg, amelyet egyes európai kormányok Amerikába vándorló hivatalnokokkal szemben tanúsítanak.

— **A fegyvertartási rendelet.** A belügyminiszter körrendeletet adott ki a lövőfegyverek és robbanóanyagok tartásáról szóló végrehajtása tárgyában. A rendelet szerint minden fegyvertartási engedelem megújítását 1921 január 5-ig az elsőfoku rendőrhatalóságtól kell kérni. Az engedelmeket minden fegyverre külön-külön állítják ki. Egyébként minden fegyver, melyre engedély nincs, 1920 december 28-ig az elsőfoku rendőrhatalóságnál beszolgáltatandó.

— **Az oláh vasutasok.** Az aradi köztisztviselők beszerzési csoportja Oláhországban nagyobb mennyiségű élelmiszert, azonkívül búzát és rozst vásárolt. Az élelmiszerek és gabona elszállítására egy aradi vasuti oláh tisztviselő kíséretében 20 waggonból álló szerelvényt indítottak útnak Bukarestbe. Az oláh vasutas azonban nem tagadta meg fajtáját s azzal hálálta meg az éhező aradi tisztviselők bizalmát, hogy negyven ezer leírt bucaresti zsidó láncosnak eladta az egész vonatot s azután megszökött.

— **Debreczenből is kiutasították a galiciaikat.** A belügyminiszter ismert rendelete értelmében a Debreczenben és környékén üzérkedő galiciaikat összeszedte az államrendőrség és az első 68 tagból álló csoportot már el is indították a piliscsabai gyűjtőtáborba, ahonnan illetőségi helyükre toloncolják a kellemetlen idegeneket. Pápán nincsenek galiciaiak... ?!

— **A románok és a cégtáblák.** Kolozsváron a román hatóságok egyik rendelete intézkedik a cégtáblák megadóztatásáról is. A rendelet szerint egy három méter hosszú és 50 centiméter széles cégtábla évi adója 20 lei, ennél nagyobb méretű tábla után évi 50 lei adó fizetendő.

— **A megszállott területek közbiztonsága.** Hogy milyen siralmas és bizonytalan a megszállott területek közbiztonsága, élelken megvilágítja azt a temesvári főispán jelentése, mely szerint Orsova, Bázias és Karánsebes között elterülő vidéken veszedelmes rablóbandák garázdálkodnak, fosztogatnak s állandóan rettegésben tartják a környék lakosságát s már eddig számos rablóiilkosságot követtek el. A hatóságok tehetetlenek a fosztogatókkal szemben. Érdekes, hogy a főispán azt hangoztatja, hogy bár ezek a rablások régóta folynak, s szinte napirendi vannak, mégis a rossz közlekedési és egyéb viszonyok miatt csak akkor jutott ez tudomására, amikor hivatalos ügyben Orsován és Lugosán járt.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1920. Főiskolai könyvnyomda.

— **Lopások.** Sigmond József Középrépás-pusztai lakos a győri m. kir. útépítészeti hivatal tulajdonát képező 200 drb. talpfából apránként 1500 korona értékben ellopott.

Szeles Rozália mézeshegyi lakos szobáját feltörték, ahonnan lisztet, konyhaedényt s egyéb apróságot a tolvaj magával vitt, de nem sokáig örülhetett zsákmányának, mert a csendőrség röviden kinyomozta Sándor Menyhérté személyében.

Szerkesztői üzenetek.

Hü olvasó, Pápa. Azt kérdezi tőlünk, vajjon alkalmas újévi ajándék lenne-e a P. és V. szerkesztője részére egy „partedi” „Pápa kedvence felirással”? Izlés dolga! De ha megfelelő ajándékot akar venni és örömet szerezni az illetőnek, úgy mi a legalkalmasabbnak találunk egy jó erős „Javagló-horlást” — mely esetleg nagykorúsítási okirattól készül —, hogy befedhesse vele a nadrágján kilógó kiskorúsági jelvényt, a... „cumpflit”.

Helyreigazítás. A „Dunántúli Hazánk” dec. 17-i számában közölt, személyemet sértő szerkesztői üzenetre, bivatkozással az 1914 évi XIV. tc. 22—23 §-aira, kérem a következő helyreigazítás közzétételét:

Azon megjegyzésükre, hogy a lapjuk ellen intézett „támadás”-om alá nem merem nevet aláírni, le kell szögezmem, hogy a lapom homlokán öklömmel beütökkel van nevem feltüntetve. Ezt minden közlemény után, különösen pedig a vezércikk után külön is odairni feleslegesnek tartom, különösen mivel ez a vidéki lapoknál, így épen a „Dunántúli Hazánk”-nál sincs szokásban.

Pápa, 1920 dec. 18.

Tisztelettel:

Németh József

a „Pápa és Vidéke” lelélos szerkesztője.

Számrejtvény.

— Közli: Özv. Peternell Józsefné. —

8, 7, 10, 16, 18. Kertek legnagyobb disze.
3, 5, 6, 2, 4. Régi magyar költő neve.
21, 13, 17, 15, 9. Hasznos bogárkák lakhelye.
20, 14, 11, 1. Bibliái név.
12, 4, 20, 16, 19. Soh' se érje olvasónkat.
1—21. Küldj rá lsten minden jókat.

Megfejtési határidő január 15. Jutalom egy értékes könyv.

Pápa közelében 50 kis hold szántó föld eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

ILLÉS LAJOS

OKLEVELES GAZDA, V. GAZDASÁGI TANÁR

Ingtalanforgalmi és Mezőgazd. Szakirodója

Pápa, Fő-utca 23. sz.

Vállalja gazdaságok berendezését és tervezését. **Megszervezi** gazdaságok számadásait, azokat feltülvizsgálja.

Készít jövedelmi mérlegeket. **Közvetít** birtok, szőlő, ház és telek vételét és eladását, birtokok bérbeadását.

Végez becsléseket. **Szakkvéleményeket** ad gazdasági, számadási és üzemi kérdésekben.

Megszerzi a gazdaságok és szőlészetek anyagszükségletét.

Beszerez vetőmagvakat, gazdasági és szőlészeti gépeket és eszközöket.

Értékesíti a mezőgazdasági és szőlészeti terményeket. **Közvetít** tenyésztés- és vágóállatok vételét és eladását.

Mindenes szakácsnő

szerény háztartás vezetésére
plebániára kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban.

CEMENTLAPOKAT,

CEMENTCSÖVEKET,

KUTGYÜRÜKET,

ETETŐ- ÉS ITATÓ-

VÁLYUKAT

készít és raktáron tart
CZIFRA JÓZSEF

cementáru-gyára

PÁPA, Anna-tér 9. sz.

Telefonszám: 123.

Eladó ingatlanok.

A Veszprémi út 46. számú ház, mely gazdálkodási célra különösen alkalmas, kerttel együtt szabadkézből eladó.

A Korona-utca 19. számú ház a hozzátartozó kerttel eladó.

A várostól 3 km. távolságra fekvő, 18 hold igen jó minőségű szántóföld eladó.

A Rákóczi-utca 11. számú ház szabadkézből eladó.

A Szladik János utca 6. számú új ház nagy kerttel, gazdálkodási célokra igen alkalmas, szabadkézből eladó.

A Csóka-utca 26-ik számú ház, amely gazdálkodásra kiválóan alkalmas, 10 darab állatra való jőkarban levő istállóval — eladó.

Bővebb felvilágosítások nyerhetők **Selinko Manónál, Rákóczi-utca 6. szám alatt.**

Mielőtt

gépeit

eladja, vagy gépet venni
szándékozik: forduljon

HUTFLESZ JENŐ

műszaki és gépkereskedelmi vállalatához

PÁPA, Fő-utca 19. szám.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája Pápa, Felső Hosszu-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök.

Malmok, gazdaságok villanyvilágításra való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok,

Csengők.

Fűző- és fűtőkészülékek.

Házitelefon.